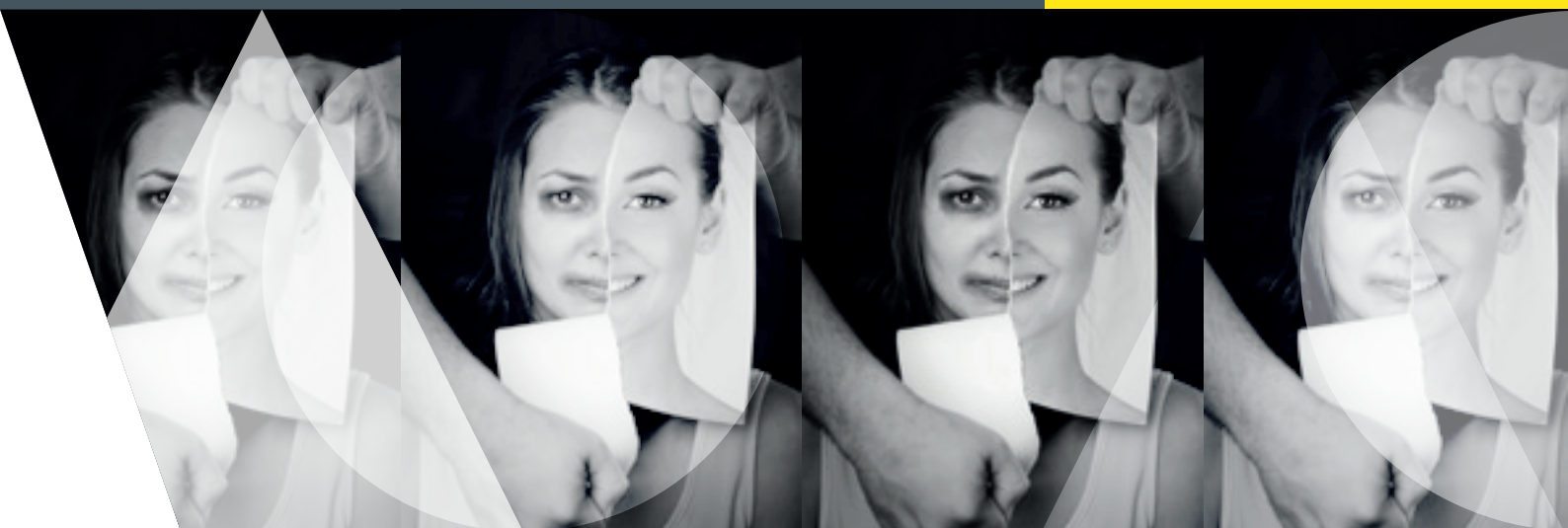

DÔSTOJNOSŤ

Násilie páchané na ženách: celoeurópsky prieskum

Stručný prehľad výsledkov

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

Predmetom tejto správy sú otázky, ktoré sa týkajú najmä práva na ľudskú dôstojnosť (článok 1), práva na nedotknuteľnosť osoby (článok 3), zásady nediskriminácie okrem iného aj z dôvodu pohlavia (článok 21), práva na rovnosť medzi ženami a mužmi (článok 23), práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces (článok 47), ktoré spadajú pod hlavy I. Dôstojnosť, III. Rovnosť a VI. Spravodlivosť Charty základných práv Európskej únie.

**Europe Direct je služba, ktorá vám pomôže nájsť odpovede
na vaše otázky o Európskej únii.**

Bezplatné telefónne číslo (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Za poskytnutie informácií sa neplatí, podobne ako za väčšinu hovorov (niektorí mobilní operátori, verejné telefónne automaty alebo hotely si však môžu účtovať poplatok).

Foto (na obálke a vnútri): © Shutterstock; iStockphoto

Viac doplňujúcich informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete. Sú dostupné cez server Európa (<http://europa.eu>).

FRA – Agentúra Európskej únie pre základné práva
Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Viedeň – Rakúsko
Tel. +43 158030-0 – Fax: +43 158030-699
E-mail: info@fra.europa.eu – fra.europa.eu

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2014

ISBN 978-92-9239-393-9
doi:10.2811/61857

© Agentúra Európskej únie pre základné práva, 2014
Rozmnožovanie je povolené len pod podmienkou uvedenia zdroja s výnimkou reprodukcie na komerčné účely.

Násilie páchané na ženách: celoeurópsky prieskum

Stručný prehľad výsledkov

Predslov

Táto správa je založená na rozhovoroch so 42 000 ženami v 28 členských štátoch Európskej únie (EÚ). Vyplýva z nej, že násilie páchané na ženách, a najmä rodovo motivované násilie, ktoré má nesmierny vplyv na ženy, predstavuje rozsiahle porušovanie ľudských práv, čo si EÚ nemôže dovoliť prehliadať.

V prieskume sa kládli otázky ženám o ich skúsenostiach s fyzickým, sexuálnym a psychickým násilím vrátane incidentov násilia páchaného intímny partnerom („domáce násilie“), ako aj otázky o prenasledovaní, sexuálnom obťažovaní a o tom, akú úlohu zohrávajú nové technológie, pokiaľ ide o skúsenosti žien so zneužívaním. Otázky sa okrem toho týkali prípadov násilia, ktoré zažili počas detstva. Vynára sa preto obraz rozsiahleho zneužívania, ktoré ovplyvňuje životy mnohých žien, ktorého oznamovanie úradom je však systematicky nedostatočné. Napríklad od dovŕšenia veku 15 rokov zažila jedna z 10 žien nejakú formu sexuálneho násilia a jedna z 20 bola znásilnená. Niečo málo viac než jedna z piatich žien zažila fyzické a/alebo sexuálne násilie od súčasného alebo predchádzajúceho partnera a niečo málo viac než jedna z 10 žien uviedla, že zažila nejakú formu sexuálneho násilia od dospelaj osoby pred dovŕšením veku 15 rokov. Napriek tomu na ilustráciu treba uviesť, že len 14 % žien nahlásilo polícii svoj najväčší incident násilia zo strany intímneho partnera a len 13 % žien nahlásilo svoj najväčší incident násilia zo strany inej osoby ako partner.

V priebehu niekoľkých rokov sa opakovane z rôznych strán objavovali výzvy na vytvorenie ucelených údajov o násilí páchanom na ženách vrátane viacerých predsedníctiev Rady EÚ, monitorovacích orgánov, ako napr. Výboru OSN pre odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien, a Rady Európy. Je zrejmé, že spolu so zverejnením týchto výsledkov nadišiel teraz pravý čas zamerať sa na násilie páchané na ženách na základe predložených dôkazov vyplývajúcich z prieskumu v 28 krajinách. V rámci budúcich stratégií EÚ v oblasti rovnosti žien a mužov by sa mohlo vychádzať zo zistení prieskumu, vďaka ktorým sa bude možné zamerať na hlavné oblasti záujmu so zreteľom na skúsenosti žien s násilím. Výsledky prieskumu agentúry FRA poskytujú tiež dostatočnú podporu členským štátom EÚ na ratifikáciu Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násillu na ženách a domácomu násillu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor) a Európskej únii na preskúmanie možnosti pristúpenia k dohovoru. Zistenia ďalej prehľbujú potrebu zabezpečiť realizáciu existujúcich opatrení EÚ zameraných na obeť trestných činov predovšetkým prostredníctvom smernice EÚ o obetiach. Takisto podčiarkujú význam cielených právnych predpisov a politik EÚ zameraných na násilie páchané na ženách, ako napr. európsky ochranný príkaz a nariadenie o vzájomnom uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach, ktoré je potrebné uplatňovať v praxi, ak majú byť účinné.

Okrem reakcií na násilie páchané na ženách na úrovni inštitúcií EÚ a členských štátov je potrebné, aby opatrenia na boj proti násillu páchanému na ženách prichádzali z viacerých strán okrem iného vrátane zamestnávateľov, zdravotníckych pracovníkov a poskytovateľov internetových služieb. Dôležité je to najmä z toho dôvodu, že mnoho žien nenahlási orgánom svoje skúsenosti so zneužívaním, takže väčšina incidentov násilia páchaného na ženách zostáva naďalej neodhalená, v dôsledku čoho páchatelov nevolajú na zodpovednosť. Z tohto dôvodu je potrebné ďalej hľadať rôzne spôsoby, ako poukazovať na násilie páchané na ženách a ako proti nemu bojovať. Zverejnenie prieskumu a nevyhnutné následné opatrenia zo strany politikov a tvorcov politik môžu prispieť k tomu, aby ženy, ktoré sa stali obeťami násilia a mlčali, nabrali odvahu a prehovorili. Obzvlášť dôležité je to v tých krajinách a v určitých skupinách, kde sa zatiaľ bežne otvorene nehovorí o osobných skúsenostiach s násilím, kde nahlasovanie takýchto incidentov orgánom je na nízkej úrovni a kde sa násilie páchané na ženách nerieši ako hlavná politická otázka.

Stručne povedané, v tejto správe sa prezentujú prvé výsledky najrozsiahlejšieho prieskumu, ktorý sa doteraz uskutočnil na úrovni EÚ (a na celom svete) o rôznych skúsenostiach žien s násilím. Veríme, že zistenia správy – čítané spolu s online nástrojom „prieskumník údajov“ – poslúžia tým ženám a mužom, ktorí dokážu obhájiť a iniciovať zmenu s cieľom riešiť problematiku násilia páchaného na ženách.

K výsledkom uvedeným v tejto správe sa dalo dospieť len vďaka účasti žien v prieskume, ktoré obetovali svoj čas na rozhovor o veľmi osobných a neľahkých skúsenostiach. Mnohé z nich po prvýkrát hovorili s niekým o tom, že ich niekto zneužil. Agentúra FRA im za to ďakuje.

Morten Kjaerum

riaditeľ

Kódy krajín

Kód krajiny	Krajina
AT	Rakúsko
BE	Belgicko
BG	Bulharsko
CY	Cyprus
CZ	Česká republika
DE	Nemecko
DK	Dánsko
EE	Estónsko
EL	Grécko
ES	Španielsko
FI	Fínsko
FR	Francúzsko
HR	Chorvátsko
HU	Maďarsko
IE	Írsko
IT	Taliansko
LT	Litva
LU	Luxembursko
LV	Lotyšsko
MT	Malta
NL	Holandsko
PL	Poľsko
PT	Portugalsko
RO	Rumunsko
SE	Švédsko
SI	Slovinsko
SK	Slovensko
UK	Spojené kráľovstvo

Obsah

PREDSLOV	3
PREČO JE TENTO PRIESKUM POTREBNÝ?	7
1 STANOVISKÁ AGENTÚRY FRA ZALOŽENÉ NA KLÚČOVÝCH ZISTENIACH	9
1.1. Celkový rozsah a charakter násilia páchaného na ženách vrátane násilia zo strany intímneho partnera	9
1.2. Následky fyzického a sexuálneho násilia páchaného na ženách vrátane násilia zo strany intímneho partnera	10
1.3. Psychické násilie páchané na ženách partnerom	12
1.4. Skúsenosti s prenasledovaním	12
1.5. Skúsenosti so sexuálnym obťažovaním	13
1.6. Skúsenosti s násilím v detstve	13
1.7. Strach z viktimizácie a jeho vplyv	14
1.8. Postoje k násiliu páchanému na ženách a informovanosť o takomto násilí	14
2 ČO VYPLÝVA Z VÝSLEDKOV?	17
2.1. Fyzické a sexuálne násilie	17
2.2. Následky násilia	23
2.3. Psychické násilie zo strany partnera	25
2.4. Prenasledovanie	28
2.5. Sexuálne obťažovanie	30
2.6. Skúsenosti s násilím z detstva	32
2.7. Strach z viktimizácie a jeho vplyv	36
2.8. Postoje a informovanosť	36
SPÔSOBY RIEŠENIA	41
PRIESKUM V SKRATKE	43

Prečo je tento prieskum potrebný?

Poukázat' na to, že násilie páchané na ženách je porušením základných práv v EÚ

Násilie páchané na ženách zahŕňajúce trestné činy, ktoré majú nesmierny vplyv na ženy, ako napríklad sexuálne útoky, znásilnenie a tzv. domáce násilie, je porušením základných práv žien týkajúcich sa dôstojnosti, rovnosti a prístupu k spravodlivosti. Postihuje nielen ženy, ktoré samy sú obeťami, ale aj ich rodiny, priateľov a spoločnosť ako celok. Títo všetci vyzývajú, aby sa kriticky nazeralo na to, ako spoločnosť a štát reagujú na takéto zneužívanie.

Subjekty občianskej spoločnosti a medzivládne organizácie vrátane Výboru Organizácie Spojených národov (OSN) pre odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien a Rady Európy sa v minulých desaťročiach usilovali upozorňovať na rozsah a charakter násillia páchaného na ženách. Iniciatívy na úrovni jednotlivých členských štátov EÚ tento proces podporovali. Zverejnenie údajov z prieskumu agentúry FRA dokazuje, že násilie páchané na ženách predstavuje závažné a rozsiahle porušovanie základných práv, ktoré sa týka života mnohých žien v EÚ.

Odpoveď na potrebu údajov

Napriek závažnosti vplyvu násillia páchaného na ženách politici a odborníci v mnohých členských štátoch EÚ stále musia zápasiť s nedostatkom komplexných údajov o rozsahu a charaktere tohto problému. Keďže väčšina žien násillie nenahlási a ani systémy, ktoré sa často považujú za málo nápomocné, ich v tom, ako to pociťujú, nepodporujú, oficiálne údaje trestného súdnic-tva môžu zahŕňať len tie niekoľké prípady, ktoré boli nahlásené. To znamená, že politické a praktické reakcie zamerané na riešenie násillia páchaného na ženách sa nie vždy zakladajú na komplexných dôkazoch. Aj keď niektoré členské štáty EÚ a výskumné inštitúcie vykonávajú prieskumy a výskum v oblasti násillia páchaného na ženách, nedostatok komplexných a porovnateľných údajov v tejto oblasti v rámci EÚ pretrváva v porovnaní s inými oblasťami, ako napr. zamestnanosť, kde mnohé členské štáty zhromažďujú údaje vo vzťahu k pohlaviu.

Celoeurópsky prieskum agentúry FRA je reakciou na požiadavku Európskeho parlamentu, ktorú zopakovala Rada EÚ vo svojich záveroch o odstránení násillia

páchaného na ženách v EÚ. Agentúra FRA uskutočnila 42 000 osobných rozhovorov s náhodnou vzorkou žien v rámci 28 členských štátov EÚ. Výsledky z týchto rozhovorov možno analyzovať spolu s existujúcimi údajmi aj chýbajúcimi poznatkami na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov.

Údaje na tvorbu a podporu právnych predpisov a politiky

K opatreniam na európskej úrovni, ktoré môžu pomôcť pri riešení násillia páchaného na ženách, patrí smernica EÚ o obetiach (2012/29/EÚ) a Dohovor Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu násilliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor). V smernici EÚ o obetiach, ktorá bola prijatá v roku 2012, sú stanovené minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov v EÚ a uvádza sa v nej konkrétny odkaz na obeť rodovo motivovaného násillia, obeť sexuálneho násillia a obeť násillia páchané blízkou osobou. Istanbulský dohovor bol prijatý v roku 2011 a je prvým právne záväzným regionálnym nástrojom, ktorý komplexne rieši rôzne formy násillia páchaného na ženách, ako napríklad psychické násillie, prenasledovanie, fyzické násillie, sexuálne násillie a sexuálne obťažovanie. Dohovor nadobudne účinnosť po ratifikácii desiatimi signatármi.

Popri tomto povzbudzujúcom vývoji v právnej oblasti však dôkazy z celoeurópskeho prieskumu agentúry FRA o násillí páchanom na ženách svedčia o tom, že väčšina žien, ktoré sa stali obeťami násillia, nenahlási svoje skúsenosti ani polícii, ani žiadnej z organizácií na pomoc obetiam. Toto je obzvlášť veľký problém najmä v tých členských štátoch EÚ, kde ešte nie je obvyklé hovoriť o osobných skúsenostiach s násillím a zverejňovať ich. Výsledkom je, že väčšina žien, ktoré sa stali obeťami násillia, neprichádza do styku s justičným systémom ani ďalšími službami a v tých členských štátoch, kde politické intervencie nezahŕňajú násillie páchané na ženách ako hlavnú oblasť záujmu, sa tento problém prehľbuje. Je teda zrejmé, že potreby a práva žien v EÚ v súčasnosti nie sú v praxi naplnené.

Preto je potrebné skúmať porovnanie právnej vedy s právnymi predpismi v praxi na podporu nahlasovania, zlepšenie reakcií voči ženám ako obeťami a zabezpečenie dostatočných zdrojov na ciele podpora obetí. Z dôkazov z prieskumu vyplývajú modely nahlasovania zneužívania a dôvody, prečo ženy zneužívanie nenahlasujú, ktoré možno skúmať so zreteľom na situáciu v jednotlivých členských štátoch.

Stanoviská agentúry FRA – spôsoby riešenia

Na základe podrobných zistení prieskumu agentúra FRA navrhla rad stanovísk, ktoré naznačujú rôzne spôsoby, ako možno rozpoznať násilie páchané na ženách a ako možno naň reagovať. Patria k nim opatrenia nad rámec prísnych obmedzení trestného práva, počnúc odvetvím zamestnanosti a zdravotníctva cez prostredie nových technológií a zahŕňajúc cielené iniciatívy na zvyšovanie informovanosti, prostredníctvom ktorých možno nahlasovanie podporiť.

Tieto stanoviská vychádzajú z predchádzajúcich výzev orgánov, ako napr. OSN a Rada Európy, na prijatie

opatrení na boj proti násiliu páchanému na ženách. Stanoviská a návrhy agentúry FRA týkajúce sa možných spôsobov riešenia vychádzajú výhradne z dôkazov zhromaždených na základe osobných rozhovorov so 42 000 ženami vo všetkých 28 členských štátoch EÚ.

Medzivládne organizácie a občianska spoločnosť celé roky požadovali rozsiahle a komplexné údaje o násilí páchanom na ženách, aby mohli pripraviť politiku a smerovať opatrenia na riešenie tohto zneužívania základných práv. Vďaka zverejneniu výsledkov prieskumu agentúry FRA o násilí páchanom na ženách sú tieto údaje týkajúce sa 28 členských štátov EÚ teraz k dispozícii, aby sa mohli využiť.

1

Stanoviská agentúry FRA založené na kľúčových zisteniach

Zo zistení prieskumu vyplýva, že násilie páchané na ženách predstavuje v rámci celej EÚ rozsiahle porušovanie ľudských práv, miera jeho nahlasovania je však výrazne nedostačujúca. V rámci reakcie na tieto skutočnosti agentúra FRA formulovala tieto stanoviská. Ich cieľom je podpora tvorcov politik EÚ a tvorcov politik na vnútroštátnej úrovni, aby zaviedli a vykonávali komplexné opatrenia zamerané na predchádzanie rodovo motivovanému násiliu na ženách a na príslušné reakcie, a to najmä v tých členských štátoch, kde sa o takýchto typoch zneužívania málo diskutuje a ktorých riešenie je nedostatočné.

V ďalšej časti je uvedený súhrn stanovísk, ktoré sú podrobnejšie rozpracované na konci každej kapitoly v správe o hlavných výsledkoch prieskumu.

1.1. Celkový rozsah a charakter násilia páchaného na ženách vrátane násilia zo strany intímneho partnera

Reakcia na rozsah a osobitý charakter fyzického a sexuálneho násilia páchaného na ženách

- Rozsah fyzického a sexuálneho násilia, ktoré zažili ženy v rámci EÚ, si vyžaduje obnovenie záujmu politiky. Približne 8 % žien zažilo fyzické a/alebo sexuálne násilie v posledných 12 mesiacoch pred rozhovorom v rámci prieskumu a jedna z troch žien zažila nejakú formu fyzického a/alebo sexuálneho útoku od dovŕšenia veku 15 rokov.
- Sexuálne násilie je obzvlášť rozšírený trestný čin, ktorý si vyžaduje spoločný postup na riešenie postojov voči sexuálnemu násiliu páchanému na ženách. Jedna z 10 žien zažila nejakú formu sexuálneho násilia od dovŕšenia veku 15 rokov a jedna z 20 bola znásilnená od dovŕšenia veku 15 rokov.
- Zo žien, ktoré sa v prieskume vyjadrili, že zažili sexuálne násilie zo strany inej osoby ako partnera (od dovŕšenia veku 15 rokov), takmer jedna z 10 uvádza, že na najväčšom incidente sa podieľal viac ako jeden páchatel'. Potrebne je posilniť odbornú pomoc obetiam sexuálneho násilia, ktoré môže zahŕňať incidenty zahŕňajúce viac než jedného páchatela.
- Z výsledkov prieskumu vyplýva, že mladé ženy ako skupina sú mimoriadne zraniteľné voči viktimizácii. Z tohto dôvodu je potrebné cielenú prevenciu a zvyšovanie informovanosti zamerať na mladé ženy.
- Násilie páchané na ženách možno riešiť ako verejný problém všeobecného záujmu. Kampane a reakcie týkajúce sa násilia páchaného na ženách je potrebné zamerať na mužov i na ženy. Potrebne je, aby sa muži pozitívne zapájali do iniciatív, ktoré prezentujú, aké spôsoby násilia na ženách používajú niektorí muži.
- V Istanbulskom dohovore Rady Európy, ako aj v smernici EÚ o obetiach sa stanovujú nové kritériá v oblasti reakcie na obeť rodovo motivovaného násilia. Členské štáty EÚ možno vyzvať na ratifikáciu tohto dohovoru. Minimálne je potrebné, aby členské štáty EÚ revidovali svoje právne predpisy a zabezpečili ich súlad s týmto dohovorom a smernicou.

Reakcia na rozsah a osobitý charakter fyzického a sexuálneho násillia páchaného na ženách zo strany intímneho partnera

- Rozsah násillia zo strany intímneho partnera si vyžaduje obnoviť záujem politiky na úrovni EÚ a na úrovni jej členských štátov. Spomedzi žien, ktoré sú alebo boli vo vzťahu s mužom, 22 % zažilo fyzické a/alebo sexuálne násillie. Ak chce štát účinne reagovať na zneužívanie vo vzťahoch, musí na násillie zo strany intímneho partnera reagovať skôr ako na záležitosť verejného záujmu, a nie iba ako na súkromnú záležitosť.
- Spomedzi žien v prieskume, ktoré uvádzajú, že boli znásilnené súčasným partnerom, približne jedna tretina (31 %) konštatuje, že ich partner znásilnil šesť alebo viac ráz. Znásilnenie v manželstve je realita pre mnohé ženy a veľký počet z nich zažil viacero incidentov. Tento problém si vyžaduje, aby právne predpisy vo všetkých členských štátoch EÚ posudzovali vydaté ženy ako obeť znásilnenia rovnako, ako je to v prípade nevydatých žien.
- Z dôkazov vyplýva, že značný počet žien je stále zraniteľných voči zneužívaniu v dôsledku násilných vzťahov. Musí sa im poskytnúť ochrana. Je potrebné, aby sa v primeranom čase revidoval Európsky ochranný príkaz a nariadenie o vzájomnom uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach, a to vzhľadom na ich vplyv na bezpečnosť žien.
- Z výsledkov prieskumu agentúry FRA vyplýva vzťah medzi nadmernou konzumáciou alkoholu partnera ženy a zvýšenou mierou násillia. Na nadmernú konzumáciu alkoholu je potrebné poukázať a tento problém riešiť ako faktor, ktorý prispieva k násilliu páchanému na ženách zo strany mužov v intímnych vzťahoch. Vo vnútroštátnych opatreniach na prevenciu násillia by sa malo zohľadniť riešenie problému nadmernej konzumácie alkoholu. Odvetvie výroby alkoholických nápojov by mohlo podporiť takéto opatrenia pri presadzovaní zodpovedného pitia. Zároveň by sa pozornosť mohla venovať tomu, aby polícia systematicky zhromažďovala údaje o zneužívaní alkoholu so zreteľom na incidenty domáceho násillia.
- Potrebné je posúdiť vlastnosti a správanie páchatelov s cieľom zistiť možné rizikové faktory, ktoré prispievajú k násilliu v intímnych partnerských vzťahoch. Z prieskumu napríklad vyplývajú vplyvy kontrolujúceho správania niektorých mužov, ako napr. obmedzenia týkajúce sa použitia finančných prostriedkov alebo návštev priateľov a rodiny. Na základe otázok o vlastnostiach a správaní páchatelov sa odborníci môžu dozvedieť informácie, ktoré ich upozornia na faktory predstavujúce varovný signál, že dochádza k násilliu.

- Viaceré ženy, ktoré sú obeťami násillia spáchaného intímny partnerom, čelia opakovaným incidentom násillia vo vzťahu. Členské štáty EÚ by sa mali vyzvať, aby preskúmali svoje právne predpisy z hľadiska ich možností rozpoznať a účinne reagovať na vplyvy opakovanej viktimizácie na životy mnohých žien, pričom opakovaná viktimizácia býva konkrétnym znakom násillia zo strany intímneho partnera.

Zabezpečenie toho, aby politiky boli založené na dôkazoch

- Komplexné údaje o skúsenostiach žien s násillím sú nevyhnutné pre rozvoj a monitorovanie politik zameraných na boj proti násilliu páchanému na ženách.
- Kampane na zvyšovanie informovanosti o násillii páchanom na ženách musia byť založené na presných údajoch na zabezpečenie, aby sa ich odkazy dostali k správnym cieľovým skupinám. Tieto kampane môžu zároveň podporiť otvorené diskusie o násillii páchanom na ženách. Takéto diskusie môžu v konečnom dôsledku posilniť nahlasovanie orgánom a službám na podporu obetí.
- Jednoznačne je potrebné zlepšiť a harmonizovať zber údajov o násillii páchanom na ženách tak v rámci členských štátov EÚ, ako aj medzi nimi, aby sa údaje dali efektívnejšie využiť na riešenie tohto zneužívania vyskytujúceho sa v celej EÚ. V rámci právomocí EÚ by sa malo vynaložiť úsilie na zber údajov v hlavných oblastiach, kde ženy zažívajú násillie; iniciatívu môže prevziať napríklad Eurostat a môže čerpať z osvedčených postupov uplatňovaných v členských štátoch v oblasti zberu údajov o násillii páchanom na ženách.

1.2. Následky fyzického a sexuálneho násillia páchaného na ženách vrátane násillia zo strany intímneho partnera

Riešenie nedostatočného nahlasovania políciou a iným službám

- Miery nahlasovania incidentov násillia páchaného na ženách políciou a iným službám sú nízke a je ich potrebné zvýšiť. Polícii alebo niektorej inej službe nahlási svoj posledný incident jedna z troch obetí násillia zo strany partnera a jedna zo štyroch obetí násillia zo strany inej osoby ako partner. Vyššie miery nahlasovania násillia zo strany partnera odrážajú skutočnosť, že ženy často čelia viacerým incidentom zneužívania partnerom, prv ako sa rozhodnú ho nahlásiť,

zatiaľ čo v prípade násilia zo strany inej osoby ako partner je väčšia pravdepodobnosť, že ide o jednorazový incident.

- Predovšetkým je potrebné riešiť nedostatočnú spokojnosť obetí s políciou, a to na základe uplatňovania a monitorovania ustanovení týkajúcich sa obetí stanovených v Istanbulskom dohovore a smernici EÚ o obetiach v praxi. Je nevyhnutné, aby sa preskúmali jednotlivé modely policajného zásahu na ochranu obetí, aby sa videlo, do akej miery chránia obeť a uspokojujú ich potreby v praxi.

Úloha zdravotnej starostlivosti

- Zdravotnícki pracovníci môžu zohrávať významnejšiu úlohu pri identifikácii prípadov násilia páchaného na ženách a pomoci zameranej na ich predchádzanie. Z prieskumu napríklad vyplýva, že tehotné ženy sú zraniteľné voči násiliu; z tých žien, ktoré zažili násilie zo strany predchádzajúceho partnera, 42 % zažilo násilie počas tehotenstva.
- Pravidlá týkajúce sa dôvernosti by sa mali vysvetlovať tak, aby zdravotnícki pracovníci mohli riešiť problémy súvisiace so zneužívaním a nahlásiť ich. Túto skutočnosť podporujú informácie z prieskumu, z ktorého vyplýva, že 87 % žien by prijalo, keby sa lekári bežne spýtali na násilie v prípadoch, keď pacientky vykazujú určité zranenia alebo znaky. Zároveň je potrebné zabezpečiť pri príprave rutinných otázok, ktoré majú kľásť zdravotnícki pracovníci, aby boli zavedené príslušné kontroly na zistenie možnosti zneužitia samotnými zdravotníckymi pracovníkmi.

Úloha špeciálnych služieb poskytujúcich podporu obetiam

- V porovnaní s počtom žien, ktoré sa obrátili na zdravotnícke služby v dôsledku násilia, len málo žien sa obrátilo na organizácie poskytujúce podporu obetiam alebo azylové domy pre ženy v dôsledku najväčšieho incidentu fyzického a/alebo sexuálneho násilia. Napríklad aj keď sa jedna tretina žien obrátila na lekára, zdravotné stredisko alebo nemocnica v súvislosti s najväčším incidentom sexuálneho násilia zo strany partnera len v 6 % prípadov kontaktovala azylový dom pre ženy a v 4 % kontaktovala organizáciu na podporu obetí. Z tohto zistenia vyplýva, že do hry vstupuje mnoho faktorov, keď ženy uvádzajú tieto faktory: informovanosť o týchto službách, ktorá môže závisieť od toho, v ktorej krajine

žena žije, a od dostupnosti týchto služieb v oblasti, kde býva, od zdrojov, ktoré majú tieto organizácie, čo ovplyvňuje ich možnosti poskytovať služby, a od najbezprostrednejších potrieb žien, ktoré môžu spočívať v zdravotnej starostlivosti. V súlade so smernicou EÚ o obetiach a Istanbulským dohovorem v rámci EÚ existuje naliehavá potreba zvýšiť prostriedky na špeciálne služby poskytujúce podporu obetiam, ktoré dokážu reagovať na potreby žien, ktoré sa stali obeťami násilia.

- Približne jedna zo štyroch obetí sexuálneho útoku buď zo strany partnera, alebo inej osoby ako partner sa neobráti na políciu ani inú organizáciu po najväčšom incidente, pretože sa cíti zahanbená a je jej to trápne. Potrebné je dôrazne bojovať proti takým reakciám na viktimizáciu žien, ktoré posilňujú negatívne kultúry „obviňovania obeť“. Preto je potrebné, aby špecializované podporné služby riešili potreby obetí, ktoré trpia negatívnymi pocitmi v dôsledku viktimizácie, ktoré môžu zahŕňať sebaobviňovanie a pocity hanby.
- Je nevyhnutné získať údaje na zistenie toho, či rôzne služby dokážu uspokojiť v praxi potreby obetí, ako aj na určenie toho, kde by sa mali vynaložiť prostriedky, aby sa dalo čo najúčinnejšie pomôcť obetiam.

Spoločné reakcie na násilie páchané na ženách

- Účinnosť existujúcich právnych predpisov, politických iniciatív a intervencií odborníkov možno hodnotiť posúdením konkrétnych dôkazov, pokiaľ ide o ochotu žien nahlásiť zneužívanie a ich spokojnosť so službami, ktoré sa im poskytujú. Keďže v mnohých členských štátoch EÚ je nahlasovanie nedostatočné, na účinné riešenie potrieb – a práv – žien sú potrebné reakcie viacerých inštitúcií na násilie páchané na ženách.
- Na harmonizovaný a účinný zber a výmenu údajov týkajúcich sa prípadov násilia páchaného na ženách je nevyhnutná medziinštitucionálna spolupráca.

1.3. Psychické násilie páchané na ženách partnerom

Uznanie rozsahu a špecifického charakteru psychického násillia zo strany partnera a reakcie na takéto násilie

- Psychické násilie zo strany partnerov je veľmi rozšírené a vzhľadom na vplyvy, ktoré spôsobuje, je potrebné ho uznať. Napríklad z výsledkov prieskumu vyplýva, že dve z piatich žien (43 %) zažili nejakú formu psychického násillia buď zo strany súčasného, alebo predchádzajúceho partnera. Uvádzame niekoľko príkladov, ktoré sa týkajú 25 % žien, ktoré zažili zo strany partnera znevažovanie alebo ponižovanie v súkromí, 14 % žien, ktorým sa partner vyhrážal, že im ublíži fyzicky, a 5 % žien, ktorým partner zakázal opustiť dom, vzal im kľúče od auta a zamkol ich.
- Zo žien, ktoré sú v súčasnosti vo vzťahu, 7 % zažili štyri alebo viac rôznych foriem psychického násillia. Viacnásobné a opakujúce sa formy psychického násillia zo strany intímneho partnera je potrebné uznať ako ohrozenie nezávislosti ženy, čo sa rovná strate nezávislého súkromného a rodinného života.
- Zamestnávateľa a odborové organizácie by mali zväziť prijatie aktivít zameraných na zvyšovanie informovanosti a súvisiacich vzdelávacích aktivít pre zodpovedných pracovníkov, ktoré im pomôžu identifikovať a reagovať na potreby zamestnankyň, ktoré sú postihnuté psychickým násillím zo strany partnera spočívajúcim v kontrolujúcom správaní.
- Polícia a ďalšie príslušné štátne služby by mali byť vyškolené, aby rozpoznali a porozumeli tomu, aké vplyvy má psychické zneužívanie na obeť.
- Správanie páchatelov spočívajúce v kontrolovaní a zneužívaní môže znamenať skôr potrebu priameho zásahu polície na ochranu obetí a potrebu odporučiť im návštevu služieb poskytujúcich podporu obetiam, než čakať, že obeť vyhľadá pomoc sama. Zároveň je potrebné, aby sa tieto služby zaoberali páchatelmi s cieľom riešiť ich správanie zahŕňajúce psychické zneužívanie spolu s riešením každého násillného správania.
- Na úrovni členských štátov EÚ by sa mali preskúmať právne predpisy, aby sa vyhodnotilo, či zahŕňajú jednotlivé formy a vplyvy opakovaného psychického zneužívania na obeť, ktoré – ako vyplýva z výsledkov prieskumu – často úzko súvisí s fyzickým a/alebo sexuálnym zneužívaním vo vzťahoch.

1.4. Skúsenosti s prenasledovaním

Zlepšenie reakcií na prenasledovanie v právnych predpisoch a praxi

- Z výsledkov prieskumu vyplýva, že jedna z piatich žien zažila nejakú formu prenasledovania od dovŕšenia veku 15 rokov, pričom 5 % žien ho zažilo v období 12 mesiacov pred prieskumom. Tri zo štyroch prípadov prenasledovania uvedených v prieskume sa však nikdy nedostali do pozornosti polície. Ak je prenasledovanie uznané v právnych predpisoch na vnútroštátnej úrovni, ženám by sa malo odporučiť, aby jeho výskyt nahlásili. Zároveň by sa malo na úrovni členských štátov preskúmať uplatňovanie a účinnosť právnych predpisov týkajúcich sa prenasledovania. Tým členským štátom EÚ, ktoré nemajú kompletne právne predpisy týkajúce sa prenasledovania, by sa malo odporučiť, aby zaviedli právne predpisy, ktoré slúžia potrebám obetí.
- Obetiam prenasledovania by sa malo dostať primeranej ochrany zo strany štátu na základe vypracovaného typu ochrany v reakcii na prípady domáceho násillia.
- Keďže jedna žena z 10 bola prenasledovaná predchádzajúcim partnerom, služby na poskytovanie podpory by mali byť na skutočnosti súvisiace s prenasledovaním po ukončení vzťahov upozornené, aby sa tieto modely správania neprehliadali.
- Jedna z piatich žien, ktoré zažili prenasledovanie, uviedla, že trvalo viac ako 2 roky. Rovnako ako v prípade fyzického a sexuálneho násillia emocionálne a psychické následky prenasledovania môžu byť dlhotrvajúce a hlboko zakorenené. Z tohto dôvodu musia byť k dispozícii špecializované podporné služby, ktoré môžu pomáhať obetiam prenasledovania.

Úloha internetu a sociálnych médií

- 23 % obetí prenasledovania uvádza v prieskume, že muselo zmeniť svoju e-mailovú adresu alebo telefónne číslo v dôsledku najväčšieho prípadu prenasledovania. Platformy na internete a v sociálnych médiách by mali podniknúť kroky na poskytovanie aktívnej pomoci obetiam prenasledovania a mali by sa podporovať v tom, aby aktívne riešili správanie páchatelov. Zároveň by sa polícia mala podporovať v tom, aby vedela bežne rozpoznať a vyšetriť prípady online prenasledovania.

1.5. Skúsenosti so sexuálnym obťažovaním

Podporovať informovanosť a nahlasovanie incidentov sexuálneho obťažovania

- Sexuálne obťažovanie je rozšírená a bežná skúsenosť mnohých žien v EÚ. Napríklad jedna z piatich žien zažila neželané dotýkanie, objímanie a bozkávanie od dovŕšenia veku 15 rokov a 6 % žien zažilo tento typ obťažovania najmenej šesťkrát od dovŕšenia veku 15 rokov. Zo žien, ktoré zažili sexuálne obťažovanie aspoň raz od veku dovŕšenia 15 rokov, 32 % označilo ako páchatela(-ov) kolegu, šéfa alebo zákazníka. V reakcii na tento problém by organizácie zamestnávateľov a odborové organizácie mali podporiť informovanosť o sexuálnom obťažovaní a odporučiť ženám, aby incidenty nahlásili.
- Z výsledkov prieskumu vyplýva, že na sexuálnom obťažovaní žien sa podieľa celý rad rôznych páchatelov a môžu zahŕňať používanie „nových“ techník. Jedna z 10 žien (11 %) sa stretla s nevhodnými návrhmi na zblíženie na sociálnych webových stránkach alebo dostávala e-maily alebo textové (SMS) správy so sexuálnym obsahom. Tieto spôsoby sexuálneho obťažovania v oveľa väčšej miere postihujú mladšie ženy. Členské štáty EÚ musia preskúmať súčasný rozsah legislatívnych a politických reakcií na sexuálne obťažovanie s tým, že k nemu môže dochádzať v rôznych prostrediach a že sa pri ňom môžu využívať rôzne médiá, ako napr. internet alebo mobilné telefóny. Rovnako ako v prípade online prenasledovania by sa polícia mala podporovať v tom, aby vedela bežne rozpoznať a vyšetriť prípady online obťažovania.

Zraniteľnosť žien vykonávajúcich svoju profesiu spolu s ostatnými ženami

- 74 % až 75 % žien vykonávajúcich svoju profesiu alebo na vedúcich riadiacich pozíciách zažilo vo svojom živote sexuálne obťažovanie a jedna zo štyroch z týchto žien bola konfrontovaná so sexuálnym obťažovaním v priebehu 12 mesiacov pred prieskumom. Potrebné je uznať skutočnosť, že ženy vykonávajúce svoju profesiu v manažmente a na iných vedúcich pozíciách sú ohrozené sexuálnym obťažovaním. K tomuto mohlo dochádzať z rôznych dôvodov, ako napríklad v pracovnom prostredí a situáciách, kde sú vystavené zvýšenému riziku zneužitia, a je tiež možné, že ženy vykonávajúce svoju profesiu sú všimavejšie k tomu, čo predstavuje sexuálne obťažovanie. Je potrebné, aby zamestnávatelia a ďalšie organizácie zvyšovali informovanosť a prijali praktické iniciatívy na rozpoznanie a riešenie skutočnosti sexuálneho obťažovania, ktoré zažívajú ženy rôznych

profesií a rôzneho vzdelania a v rôznych pracovných prostrediach.

Zabezpečenie dôkazov na poukázanie na sexuálne obťažovanie a na boj proti nemu

- Administratívne údaje a existujúce prieskumy týkajúce sa práce a vzdelania by sa mali posilniť, aby zahŕňali pravidelné a podrobné otázky týkajúce sa sexuálneho obťažovania. Údaje z nich sa môžu použiť na informovanie politiky a opatrení na riešenie takejto zneužívania.

1.6. Skúsenosti s násilím v detstve

Rozsah zneužívania v detstve a nedostatočná miera nahlasovania

- Viac ako jedna z 10 žien (12 %) zažila nejakú formu sexuálneho zneužívania alebo incident zo strany dospelaj osoby pred dovŕšením veku 15 rokov. K týmto formám zneužívania zvyčajne patrí odhalovanie genitálií dospelou osobou (8 %) alebo dotýkanie sa genitálií alebo prs dieťaťa (5 %). V krajnom prípade 1 % žien uvádza, že v čase, keď boli deťmi, boli nútené vykonať pohlavný styk s dospelou osobou.
- Približne 27 % žien zažilo nejakú formu fyzického zneužívania v detstve (pred dovŕšením veku 15 rokov) dospelou osobou.
- Je nevyhnutné, aby sa EÚ opätovne zamerala na rozšírené a v nedostatočnej miere nahlasované zneužívanie, ktoré zažili ženy v čase, keď boli deťmi. Tieto dôkazy možno použiť na riešenie tak súčasného, ako aj minulého zneužívania detí.

Charakteristiky zneužívania

- V 97 % prípadov sexuálneho násillia v detstve bol páchatelom muž, zatiaľ čo v prípadoch fyzického násillia sa len nepatrne viac prípadov pripisovalo mužom ako ženám.
- Potrebné sú podrobnejšie údaje o zneužívaní v detstve vrátane prieskumov, ktoré môžu zachytiť nena hlásené zneužívanie, aby sa dali identifikovať a potvrdiť dôkazy o charakteristikách zneužívania, ktoré možno použiť na zacielenie intervencie na zabránenie zneužívaní, ochranu obetí a potrestanie páchatelov.

Reakcia na zneužívanie v detstve

- Z výsledkov vyplýva, že 30 % žien, ktoré zažili sexuálnu viktimizáciu zo strany bývalého alebo súčasného

partnera, zažili sexuálne násilie aj v detstve, pričom 10 % žien, ktoré nezažili sexuálnu viktimizáciu vo svojom súčasnom ani bývalom vzťahu, uvádza skúsenosti so sexuálnym násilím v detstve. Zároveň 73 % matiek, ktoré boli obeťmi fyzického a/alebo sexuálneho násillia zo strany partnera, uvádza, že aspoň jedno z ich detí sa dozvedelo o tom, že došlo k takémuto násilliu. Programy by sa mali zamerať na deti a rodiny ohrozené násillím, aby sa zabránilo kolobehu zneužívania.

- V súlade s Istanbulským dohovorom by sa členským štátom EÚ malo odporučiť, aby preskúmali svoje právne predpisy a znovu posúdili odôvodnenie lehôt, ak existujú, na nahlásenie zneužívania, ku ktorému došlo v detstve.
- Dôkazy založené na vlastných skúsenostiach detí so zneužívaním sú nevyhnutné na prípravu politik a smerovanie opatrení na prevenciu a ochranu detí pred zneužívaním.

1.7. Strach z viktimizácie a jeho vplyv

Strach z rodovo motivovaného násillia ovplyvňuje slobodu pohybu žien

- Z prieskumu vyplýva, že polovica všetkých žien sa pri najmenšom z času na čas vyhýba určitým situáciám alebo miestam zo strachu pred fyzickým alebo sexuálnym útokom. Ako potvrdzujú doterajšie prieskumy v celkovej populácii o trestnej činnosti a viktimizácii, strach mužov z trestnej činnosti a jeho vplyv na ich životy je vo všeobecnosti menší ako u žien. Strach žien z trestnej činnosti – najmä ich strach z rodovo motivovaného násillia – je potrebné uznať a reagovať na neho na úrovni EÚ a členských štátov aj na miestnej úrovni, pretože negatívne vplyva na každodennú slobodu pohybu.

Zvýšená miera strachu môže naznačovať zneužívanie

- Viaceré ženy, ktoré naznačujú zvýšenú mieru strachu z útoku, obvykle zažili vysokú mieru fyzického alebo sexuálneho násillia. Vzhľadom na to, že zvýšená miera strachu môže odrážať skúsenosti so zneužívaním, zdravotníckym pracovníkom a ďalším relevantným odborníkom možno odporučiť, aby prípadne kládli

otázky a zhromažďovali informácie o strachu z viktimizácie v snahe identifikovať prípadné zneužívanie.

1.8. Postoje k násilliu páchanému na ženách a informovanosť o takomto násillí

Zvýšenie informovanosti o násillí páchanom na ženách

- Ženy vnímajú násilie páchané na nich ako bežnú alebo zriedkavú vec v ich krajine v závislosti od ich osobných skúseností s násillím zo strany partnera alebo inej osoby ako partner, od ich informovanosti o iných ženách, ktoré sú obeťmi násillia, a ich informovanosti o kampaniach zameraných na násilie páchané na ženách. Pri navrhovaní politik na zvýšenie informovanosti o násillí páchanom na ženách v rôznych prostrediach a medzi rozličnými skupinami žien je potrebné zohľadniť vzájomné vzťahy medzi týmito faktormi.
- Cielené kampane na úrovni členského štátu EÚ majú zásadný význam pre zlepšovanie poznatkov žien (a mužov) o rodovo motivovanom násillí, podporu nahlasovania, ochranu obetí a pre prácu zameranú na prevenciu.

Zabezpečenie, aby sa očakávania súvisiace s poskytovaním služieb mohli v praxi uspokojovať

- Ženy, ktoré sa stali obeťmi násillia, túto skutočnosť len zriedka nahlasujú špecializovaným službám. Ak kampane na zvýšenie informovanosti o násillí páchanom na ženách a na podporu nahlasovania takéhoto násillia majú byť úspešné, je potrebné, aby boli k dispozícii špecializované služby, a v dostatočnej miere financované, aby vedeli uspokojiť potreby obetí.

Zabezpečenie, aby kampane vychádzali z existujúcich dôkazov o násillí páchanom na ženách

- Ak chýbajú údaje na úrovni členských štátov EÚ, na zvýšenie informovanosti a príslušné opatrenia členských štátov EÚ v súvislosti s takýmto násillím možno použiť výsledky z prieskumu agentúry FRA o násillí páchanom na ženách.

POSÚDENIE VÝSLEDKOV

Úroveň násilia sa odlišuje medzi jednotlivými členskými štátmi. Viac informácií sa uvádza v online „prieskumní-kovi údajov“, ktorý dopĺňa túto správu. Uvádzame niekoľko možných vysvetlení týchto rozdielov.

Uznanie rozdielov medzi krajinami

Oficiálne údaje trestného súdnictva týkajúce sa nahlásených trestných činov sa značne líšia medzi jednotlivými krajinami a práve tak sa medzi jednotlivými krajinami často vyskytujú veľké rozdiely v úrovni viktimizácie uvádzanej pri rozhovoroch s osobami v rámci prieskumu viktimizácie. Toto sa týka trestnej činnosti vo všeobecnosti, a najmä incidentov násilia páchaného na ženách, ktoré patria k obzvlášť citlivým témam rozhovorov v rámci prieskumu.

Na rozdiely medzi krajinami vo výskyte násilia uvedeného v prieskume agentúry FRA je potrebné nazerať vo vzťahu s viacerými faktormi. Napríklad z oficiálnych údajov o trestnej činnosti vyplývajú výrazné rozdiely medzi jednotlivými krajinami v úrovni celkového násilia vrátane úrovne násilia páchaného na ženách, kde sú tieto údaje k dispozícii. Údaje z prieskumov týkajúcich sa všeobecnej trestnej činnosti, ako aj z prieskumov osobitne zameraných na násilie páchané na ženách vždy vykazujú rozdiely medzi krajinami v miere násilia. Na druhej strane z prieskumu agentúry FRA vyplýva menej rozdielov medzi členskými štátmi EÚ, pokiaľ ide o mieru domáceho násilia, než zo štúdie Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) zahŕňajúcej 10 krajín a týkajúcej sa zdravia žien a domáceho násilia (údaje zhromaždené v období rokov 2000 – 2003). Pri porovnaní výsledkov prieskumu agentúry FRA týkajúceho sa výskytu znásilnení s výsledkami prieskumu USA o násilí a sexuálnom násilí zo strany intímneho partnera, ktorý pokrýval všetkých 50 štátov USA (údaje zhromaždené v roku 2010), medzi členskými štátmi EÚ sú menšie rozdiely než medzi štátmi USA. Výsledky prieskumu agentúry FRA sú tiež spravidla v súlade s výsledkami existujúcich vnútroštátnych prieskumov o násilí páchanom na ženách v členských štátoch EÚ, ak sú k dispozícii.

Možné vysvetlenia rozdielov medzi krajinami

Aj keď rozdiely medzi krajinami vo výsledkoch prieskumu týkajúcich sa miery násilia páchaného na ženách možno očakávať, v súlade s inými zisteniami prieskumu sa tieto rozdiely ťažšie vysvetľujú a generalizujú medzi 28 rôznymi krajinami. Predkladáme päť možných vysvetlení zaznamenaných rozdielov medzi jednotlivými krajinami vo výskyte násilia páchaného na ženách. Ich potvrdenie si vyžaduje ďalšie skúmanie a možno ich posúdiť v súvislosti s inými možnými vysvetleniami na úrovni jednotlivých krajín.

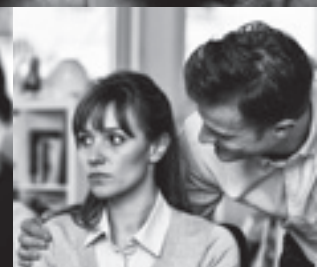
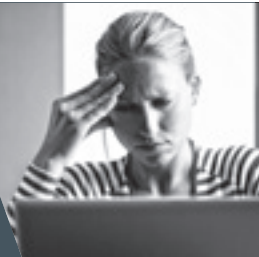
1. V jednotlivých krajinách môže byť z kultúrneho hľadiska viac alebo menej prijateľné hovoriť s inými ľuďmi o skúsenostiach týkajúcich sa násilia páchaného na ženách. Pri pohľade na výsledky prieskumu je potrebné venovať pozornosť možnosti, že v spoločnostiach, v ktorých sa násilie zo strany intímneho partnera považuje zväčša za súkromnú vec, je nepravdepodobné, aby sa rodine a priateľom poskytli informácie o incidentoch násilia páchaného na ženách, a tiež sa len zriedka nahlasujú policii. Takáto neochota hovoriť môže brániť uskutočneniu rozhovorov s anketárkami v rámci prieskumu.
2. Rodová rovnosť by mohla viesť k vyššej úrovni zverejňovania informácií o násilí páchanom na ženách. Incidenty násilia páchaného na ženách sa s väčšou pravdepodobnosťou otvorene riešia a bojuje sa proti nim v spoločnostiach, kde panuje väčšia rovnosť.
3. Vystavenie žien rizikovým faktorom násilia možno na úrovni členských štátov skúmať so zreteľom na faktory, ktoré by mohli zvyšovať vystavenie násiliu. Patria k nim vzory v zamestnaní (pri práci mimo domova), ako aj socializácia a spôsoby životného štýlu (chodenie do spoločnosti alebo schôdzky).
4. Rozdiely medzi krajinami v celkovej úrovni násilnej trestnej činnosti je potrebné skúmať spoločne so zisteniami o násilí páchanom na ženách. Napríklad väčšia miera urbanizácie v členskom štáte sa všeobecne spája s vyššími mierami trestnej činnosti.
5. Na základe prieskumu sa odhalili dôkazy o vzťahu medzi návykmi páchatel'ov spojenými s konzumáciou alkoholu a skúsenosťami žien s násilím zo strany intímneho partnera („domáce násilie“). Rôzne typy návykov spojených s konzumáciou alkoholu v členských štátoch môžu pomôcť vysvetliť niektoré aspekty násilia páchaného na ženách, ktoré zasa treba posudzovať spolu s typmi násilného správania jednotlivých páchatel'ov, ktoré nemožno obmedzovať len na násilie páchané na ženách.

Tieto a ďalšie faktory je potrebné ďalej skúmať pri posudzovaní zistení na úrovni jednotlivých členských štátov.

2

Čo vyplýva z výsledkov?

V nasledujúcom oddiele sa uvádza výber hlavných zistení z prieskumu, ktoré odrážajú hlavné oblasti, ktoré boli zahrnuté v dotazníku.

Správa s hlavnými výsledkami prieskumu a online nástroj „prieskumník údajov“ ponúkajú podrobné zistenia prieskumu s možnosťou, aby si užívateľ mohol prostredníctvom online nástroja rôznymi spôsobmi extrahovať údaje.

Otázky o skúsenostiach od dovŕšenia veku 15 rokov, pred dovŕšením veku 15 rokov a v priebehu 12 mesiacov pred uskutočnením rozhovoru v rámci prieskumu

Na prieskume sa zúčastnili ženy vo veku od 18 do 74 rokov. Na rozlíšenie incidentov, ku ktorým došlo v detstve, a na základe zavedených postupov prieskumu sa v prieskume uvádza vek 15 rokov a ženy boli požiadané, aby si premysleli, či k incidentom došlo pred dovŕšením, alebo po dovŕšení tohto veku.

V rôznych prieskumoch sa volí rozličný hraničný vek na ohraničenie otázok v prieskume. V tejto súvislosti prieskum agentúry FRA je v súlade s prieskumom Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) o zdraví žien a domácom násilí, v ktorom bol zvolený vek 15 rokov ako hraničný vek.

V prieskume agentúry FRA sa od žien požadovalo, aby rozlíšili medzi incidentmi, ku ktorým došlo od dovŕšenia veku 15 rokov (vzťahujúce sa na celý život) a v priebehu dvanástich mesiacov pred uskutočnením rozhovoru v rámci prieskumu. Žiadosť, aby ženy premýšľali o posledných 12 mesiacoch, im pomáha rozlíšiť medzi najnovšími a prípadne dávnejšími udalosťami. Takisto poskytuje údaje, ktoré majú priamy význam pre politiku, pokiaľ ide o súčasnú prax, napr. reakcie polície voči obetiam.

2.1. Fyzické a sexuálne násilie

► Fyzické násilie:

Odhaduje sa, že 13 miliónov žien v EÚ zažilo fyzické násilie v priebehu 12 mesiacov pred uskutočnením rozhovorov v rámci prieskumu. Tento počet zodpovedá 7 % žien vo veku od 18 do 74 rokov v EÚ ¹.

► Sexuálne násilie:

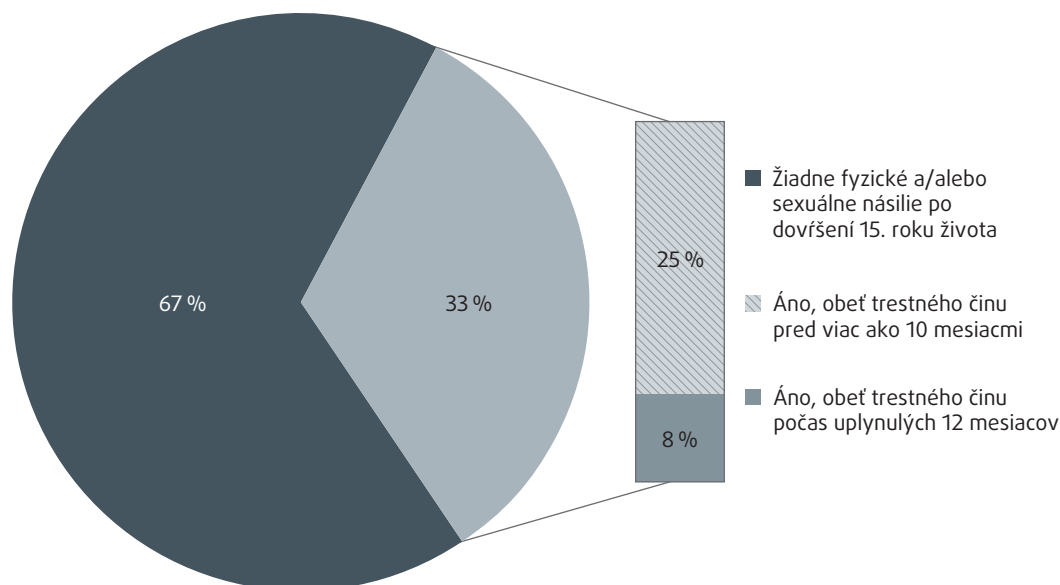
Odhaduje sa, že 3,7 milióna žien v EÚ zažilo fyzické násilie v priebehu 12 mesiacov pred uskutočnením rozhovorov v rámci prieskumu.

Celkový výskyt fyzického a sexuálneho násillia

- Jedna z troch žien (33 %) zažila fyzické a/alebo sexuálne násilie od dovŕšenia veku 15 rokov.
- Približne 8 % žien zažilo fyzické a/alebo sexuálne násilie v priebehu 12 mesiacov pred uskutočnením rozhovoru v rámci prieskumu (obrázok 1 a).
- Zo všetkých žien, ktoré majú (súčasného alebo predchádzajúceho) partnera, 22 % zažilo fyzické a/alebo sexuálne násilie zo strany partnera od dovŕšenia veku 15 rokov (tabuľka 1).

¹ Podľa online databázy Eurostatu k 1. januáru v EÚ-28 žilo 186 590 848 žien vo veku 18 – 74 rokov; pozri: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database (data code demo_pjan, extrahované 16. augusta 2013).

Obrázok 1 a: Ženy, ktoré zažili fyzické a/alebo sexuálne násilie od dovŕšenia veku 15 rokov a v priebehu 12 mesiacov pred uskutočnením rozhovoru, EÚ-28 (%)

Poznámka: Založené na odpovediach všetkých respondentiek (N = 42 002).

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

Rámček 1: Na čo sa zameriavali otázky v prieskume v prípade fyzického a sexuálneho násillia

Fyzické násillie

Od dovŕšenia veku 15 rokov až doteraz/v priebehu 12 mesiacov pred uskutočnením rozhovoru ako často vám niekto urobil čokoľvek z tohto zoznamu:

- Strčil alebo sotil do vás?
- Dal vám facku?
- Hodil po vás nejaký tvrdý predmet?
- Silno vás schytil alebo vás ťahal za vlasy?
- Udieral vás päšťou alebo tvrdým predmetom alebo do vás kopal?
- Popálil vás?
- Snažil sa vás zadusiť alebo vás uškrtiť?
- Porezal alebo bodol vás alebo na vás vystrelil?
- Udieral vašou hlavou o niečo?

Sexuálne násillie

Od dovŕšenia veku 15 rokov až doteraz/v priebehu 12 mesiacov pred uskutočnením rozhovoru ako často vám niekto urobil čokoľvek z tohto zoznamu:

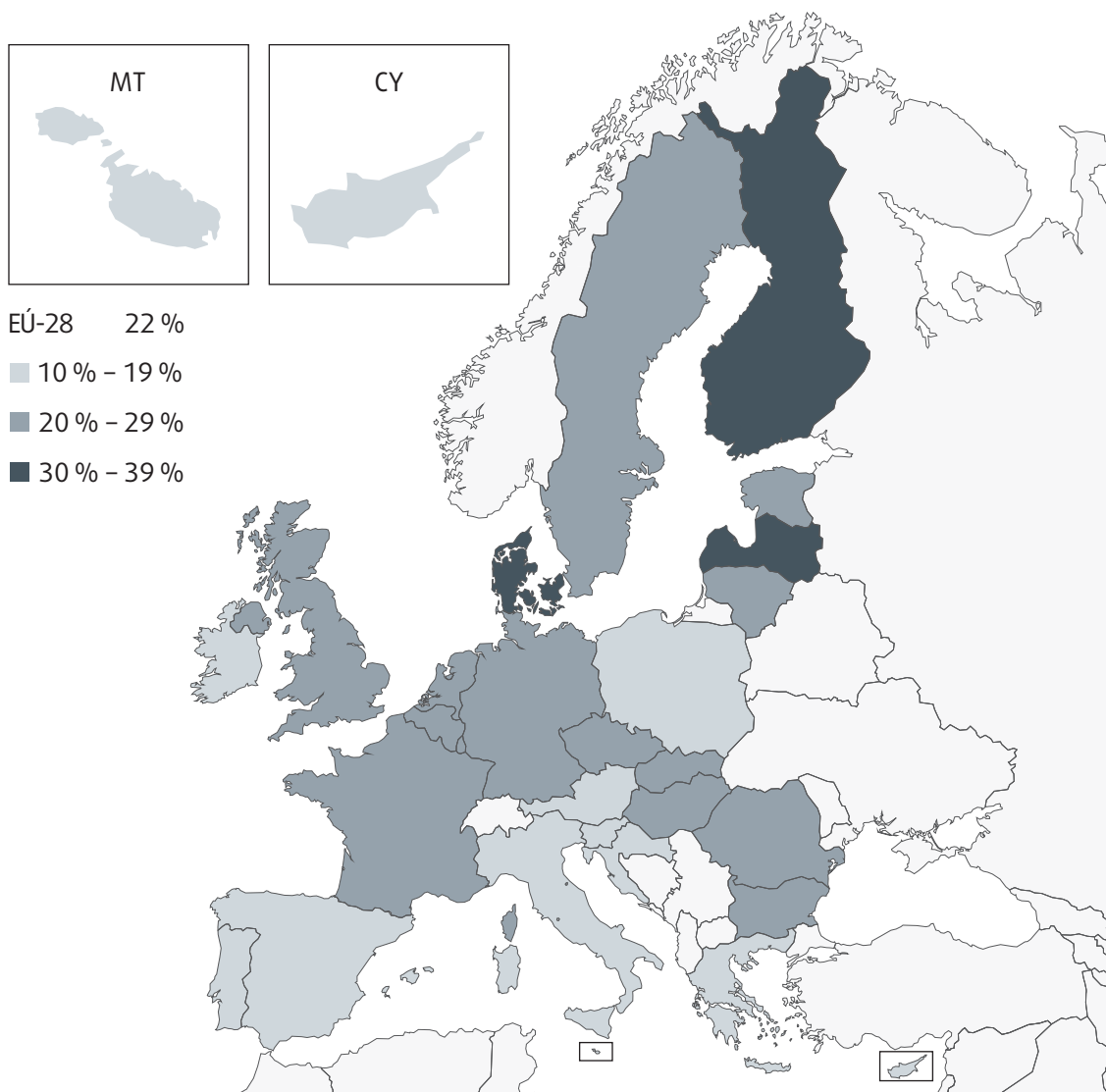
- Nútil vás niekto k pohlavnému styku tým, že vás násilím držal alebo vám iným spôsobom

ubližoval? [V PRÍPADE POTREBY DOPLŇTE: Pod pohlavným stykom máme na mysli nútený orálny sex, nútenú análnu alebo vaginálnu penetráciu.]

- Nútil vás niekto k pohlavnému styku tým, že vás násilím držal alebo vám iným spôsobom ubližoval? [V PRÍPADE POTREBY DOPLŇTE: Pod pohlavným stykom máme na mysli nútený orálny sex, nútenú análnu alebo vaginálnu penetráciu.]
- Nútil vás zúčastňovať sa na akejkoľvek forme sexuálnej činnosti, na ktorej ste sa zúčastniť nechceli alebo nebolo vo vašich silách takúto účasť odmietnuť?
- Alebo ste súhlasili so sexuálnou činnosťou zo strachu z toho, čo by mohlo nasledovať v prípade, že by ste odmietli?

Otázky týkajúce sa fyzického a sexuálneho násillia sa kladli osobitne v súvislosti so súčasným partnerom, predchádzajúcim partnerom a inými osobami.

Obrázok 1 b: Fyzické a/alebo sexuálne násilie od dovŕšenia veku 15 rokov, EÚ-28 (%)

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

Tabuľka 1: Ženy, ktoré zažili fyzické a/alebo sexuálne násilie zo strany súčasného alebo predchádzajúceho partnera alebo zo strany akejkoľvek inej osoby od dovŕšenia veku 15 rokov, podľa členského štátu EÚ (%)^{a, b, c}

Členský štát EÚ	Ktorýkoľvek partner (súčasný a/alebo predchádzajúci) ^b	Iná osoba ako partner ^c	Ktorýkoľvek partner a/alebo iná osoba ako partner ^c
AT	13	12	20
BE	24	25	36
BG	23	14	28
CY	15	12	22
CZ	21	21	32
DE	22	24	35
DK	32	40	52
EE	20	22	33
EL	19	10	25

Členský štát EÚ	Ktorýkoľvek partner (súčasný a/alebo predchádzajúci) ^b	Iná osoba ako partner ^c	Ktorýkoľvek partner a/alebo iná osoba ako partner ^c
ES	13	16	22
FI	30	33	47
FR	26	33	44
HR	13	13	21
HU	21	14	28
IE	15	19	26
IT	19	17	27
LT	24	16	31
LU	22	25	38
LV	32	17	39
MT	15	15	22
NL	25	35	45
PL	13	11	19
PT	19	10	24
RO	24	14	30
SE	28	34	46
SI	13	15	22
SK	23	22	34
UK	29	30	44
EÚ-28	22	22	33

Poznámky: a Výsledky v prvých dvoch stĺpcoch tabuľky nedávajú súčet výsledkov v treťom stĺpci pre odlišný základ výpočtu výsledkov (výsledky týkajúce sa násillia zo strany partnera sú založené na odpovediach respondentiek, ktoré majú alebo mali partnera, oproti všetkým ženám) a skutočnosť, že niektoré respondentky zažili násillie aj zo strany svojich partnerov, aj iných osôb ako partneri.

b Zo všetkých žien, ktoré boli buď vydaté, žili s niekým bez toho, aby boli vydaté, alebo boli vo vzťahu (ale nie v spoločnej domácnosti) v čase rozhovoru alebo kedykoľvek v minulosti (n = 40 192).

c Zo všetkých respondentiek (n = 42 002).

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násillí na ženách, 2012

Charakteristiky fyzického násillia

- Približne 31 % žien zažilo jedno alebo viac aktov fyzického násillia (pozri rámček 1) od dovŕšenia veku 15 rokov (tabuľka 2). Aj keď ženy najčastejšie uvádzajú možnosť, že do nich strčili alebo ich sotili, vylúčenie tejto formy násillia má len obmedzený vplyv na celkový výskyt fyzického násillia – pokles z 31 % na 25 %. Tento výsledok odráža skutočnosť, že mnohé ženy, ktoré uvádzajú, že do nich strčili alebo ich sotili, zažili tiež iné formy fyzického násillia.
- Medzi najčastejšie formy fyzického násillia patrí strkanie alebo sácanie, alebo fackovanie, alebo chytenie alebo ťahanie žien za vlasy.

Charakteristiky sexuálneho násillia

- Celkove 11 % žien zažilo niektorú formu sexuálneho násillia (pozri rámček 1) od dovŕšenia veku 15 rokov buď zo strany partnera, alebo niektorej inej osoby. Zatiaľ čo niektoré ženy uvádzajú, že zažili jednu formu sexuálneho násillia, iné ženy uvádzajú, že zažili viaceré formy sexuálneho násillia.

Tabuľka 2: Ženy, ktoré zažili rôzne formy fyzického násillia zo strany partnera alebo iných osôb od dovŕšenia veku 15 rokov, EÚ-28 (%)^{a, b, c}

Typ fyzického násillia	Súčasný partner ^a	Predchádzajúci partner ^b	Iná osoba ako partner ^c	Ktorýkoľvek partner a/ alebo iná osoba ako partner ^c
Strčil alebo sotil do vás	5	19	13	23
Dal vám facku	4	15	8	17
Hodil po vás nejaký tvrdý predmet	2	8	4	9
Silno vás schytil alebo vás ťahal za vlasy	2	10	7	13
Udieral vás pästou alebo tvrdým predmetom alebo do vás kopal	1	9	5	10
Popálil vás	0	1	0	1
Snažil sa vás zadusiť alebo vás uškrtiť	1	5	1	4
Porezal alebo bodol vás, alebo na vás vystrelil	0	1	1	1
Udieral vašou hlavou o niečo	1	5	2	4
Akýkoľvek z uvedeného	7	24	20	31
Akýkoľvek z vyššie uvedeného okrem „strčenia alebo sotenia“	5	20	15	25

Poznámky: a Zo všetkých žien, ktoré boli buď vydaté, žili s niekým bez toho, aby boli vydaté alebo boli vo vzťahu (ale nie v spoločnej domácnosti) v čase rozhovoru (n = 30 675).

b Zo všetkých žien, ktoré boli v minulosti buď vydaté, žili s niekým bez toho, aby bol vydaté alebo boli vo vzťahu (ale nie v spoločnej domácnosti) aspoň raz (n = 25 870).

c Zo všetkých respondentiek (n = 42 002).

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násillí na ženách, 2012

Miera znásilnení

Jedna z 20 žien (5 %) bola znásilnená od dovŕšenia veku 15 rokov. Tento údaj je založený na odpovediach na otázku: Ako často po dovŕšení veku 15 rokov až doteraz vás nútil niekto k pohlavnému styku tým, že vás násillím držal alebo vám iným spôsobom ubližoval?

V mnohých štátoch EÚ právne vymedzenie znásilnenia presahuje rámec požiadavky, aby páchatel použil fyzickú silu. V takom prípade miera znásilnení v EÚ môže byť vyššia ako 5 %. Niektoré incidenty znásilnenia možno tiež zahrnúť k odpovediam žien na inú otázku v prieskume: Od dovŕšenia veku 15 rokov vás niekto nútil zúčastňovať sa na akejkoľvek forme sexuálnej činnosti, na ktorej ste sa zúčastniť nechceli alebo nebolo vo vašich silách takúto účasť odmietnuť?

Výsledky prieskumu v súvislosti so znásilnením je potrebné posudzovať spolu so zisteniami v prípade iných otázok v prieskume týkajúcich sa sexuálneho násillia. V prieskume agentúry FRA sa ženám kládli otázky o ich skúsenostiach v súvislosti so štyrmi formami sexuálneho násillia. Ženy mohli uviesť, ktorú z foriem zažili, ak sa vôbec vyskytla. Výsledky týkajúce sa skúseností žien od dovŕšenia veku 15 rokov:

- ▶ 5 % žien bolo prinútených k sexuálnemu styku;
- ▶ 6 % žien uvádza, že sa niekto pokúsil prinútiť ich k sexuálnemu styku;
- ▶ 6 % ženy uvádza, že ich niekto nútil zúčastňovať sa na sexuálnej činnosti, na ktorej sa zúčastniť nechceli alebo nebolo v ich silách takúto účasť odmietnuť;
- ▶ 6 % žien súhlasilo so sexuálnou činnosťou so strachu z toho, čo by mohlo nasledovať v prípade, že by odmietli.

- Zo žien, ktoré uvádzajú, že sa stali obeťami sexuálneho násillia zo strany inej osoby ako partner, takmer jedna z 10 žien uvádza pri opisovaní podrobností *najväznejšieho* incidentu sexuálneho násillia, že na incidente sa podieľal viac ako jeden páchatel'.

Opakované prípady sexuálneho násillia

Viac ako polovica žien, ktoré znásilnil ich súčasný partner alebo ktorých súčasný partner sa ich pokúsil znásilniť alebo nútil zúčastňovať sa na sexuálnej činnosti, keď nebolo v ich silách takúto účasť odmietnuť, zažila viac ako jeden incident sexuálneho násillia. V prípade znásilnenia jedna tretina obetí (31 %) zažila šesť alebo viac incidentov zo strany ich súčasného partnera.

Z výsledkov týkajúcich sa sexuálneho násillia zo strany predchádzajúcich partnerov vyplýva podobné rozdelenie. V závislosti od typu sexuálneho násillia jedna tretina až jedna štvrtina obetí zažila viac ako jeden incident.

zo šiestich žien (16 %), ktoré boli obeťami predchádzajúceho partnera, zažila násillie po rozpade tohto vzťahu.

Násillie počas tehotenstva

Zo žien, ktoré zažili násillie zo strany predchádzajúceho partnera a boli počas tohto vzťahu tehotné, 42 % zažilo násillie zo strany tohto predchádzajúceho partnera počas tehotenstva. Na porovnanie, zo žien, ktoré zažili násillie zo strany svojho súčasného partnera, 20 % zažilo násillie zo strany ich súčasného partnera počas tehotenstva. Rozdiel v týchto údajoch by mohol odrážať skutočnosť, že ženy sú v menšej miere schopné alebo ochotné uviesť násillie zo strany súčasného partnera pri rozhovore – aj keď tento predpoklad je potrebné ďalej skúmať.

Informácie o násillí zo strany intímneho partnera

- Jedna tretina obetí (34 %) fyzického násillia zo strany predchádzajúceho partnera zažila štyri alebo viac rôznych foriem fyzického násillia.
- Zatiaľ čo vo väčšine prípadov násillia zo strany predchádzajúceho partnera došlo počas vzťahu, jedna

Informácie o násillí zo strany inej osoby ako partner

- Jedna z piatich žien (22 %) zažila fyzické násillie zo strany inej osoby ako ich partner od dovŕšenia veku 15 rokov.
- Zo žien, ktoré zažili fyzické násillie zo strany niekoho iného ako ich partner, 67 % uviedlo, že páchatel' bol muž, a ďalších 7 % uviedlo, že majú skúsenosti s fyzickým násillím, keď páchatel'om bol muž aj žena. V prípade sexuálneho násillia 97 % žien uvádza, že páchatel'om bol muž (tabuľka 3).

Tabuľka 3: Pohlavie páchatel'ov fyzického a sexuálneho násillia od dovŕšenia veku 15 rokov, ak páchatel'om bola iná osoba ako súčasný alebo predchádzajúci partner, EÚ-28 (%)

	Fyzické násillie	Sexuálne násillie
Muž	67	97
Žena	26	2
Obaja	7	0
Žiadna odpoveď	1	0
n	7 207	2 296

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násillí na ženách, 2012

2.2. Následky násilia

Vplyv násilia na obeť

- V súvislosti s najväčším incidentom sexuálneho násilia ženy uvádzajú, že ich emocionálne reakcie v tom čase zahŕňali najmä strach, hnev a hanbu v súvislosti s tým, čo sa im stalo. Ženy, ktoré zažili sexuálne násilie zo strany osoby, ktorá nebola ich partnerom, uvádzali tiež vysokú mieru šoku.
- Pokiaľ ide o dlhodobé psychické následky násilia (pozri tabuľku 4), v dôsledku viktimizácie zo strany

partnerov alebo iných osôb obeť sú postihnuté stratou sebavedomia a pociťujú zraniteľnosť a úzkosť.

- Obete sexuálneho násilia uvádzajú, že často bývajú postihnuté väčším počtom psychických následkov.
- V dôsledku násilia zo strany partnera mávajú ženy častejšie rôzne dlhodobé psychické následky, než je to u žien, ktoré zažili násilie zo strany páchatela, ktorý nebol ich partnerom. Toto môže odrážať nielen reakcie na najväčší incident násilia zo strany partnera, na ktorý sa pýtalo v prieskume, ale aj na skutočnosť, že je väčšia pravdepodobnosť, že násilie zo strany partnera zahŕňalo viaceré incidenty v priebehu dlhého časového obdobia.

Tabuľka 4: Dlhodobé psychické následky najväčších incidentov násilia od dovŕšenia veku 15 rokov podľa typu násilia a páchatela (%)^{a, b}

Typ psychického následku	Ktorýkoľvek partner (súčasný a/alebo predchádzajúci)		Iná osoba ako partner	
	Fyzické násilie	Sexuálne násilie	Fyzické násilie	Sexuálne násilie
Depresia	20	35	8	23
Úzkosť	32	45	23	37
Záchvaty paniky	12	21	8	19
Strata sebavedomia	31	50	17	40
Pocit zraniteľnosti	30	48	24	47
Poruchy spánku	23	41	13	29
Poruchy koncentrácie	12	21	7	16
Problémy so vzťahmi	24	43	9	31
Iné	3	5	4	4
Počet vybraných kategórií				
Žiadna	28	9	43	16
1	26	21	28	25
2 – 3	27	31	19	35
4 alebo viac	17	38	8	24
Žiadna odpoveď	2	(1)	2	1
n	5 415	1 863	4 237	1 847

Poznámky: a Respondentky mohli poskytnúť viac ako jednu odpoveď, takže súčet kategórií môže byť spolu viac než 100 %.

b Výsledky založené na malom počte odpovedí sú štatisticky menej spoľahlivé, preto sú zistenia založené na menej než 30 odpovediach uvedené v zátvorkách a zistenia založené na menej ako piatich odpovediach sa neuvádzajú (znázornené ako „-“).

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

Kontakt s políciou a inými službami

- Len jedna tretina (33 %) obetí násilia zo strany partnera a jedna štvrtina (26 %) obetí násilia zo strany inej osoby ako partner kontaktovala políciu alebo niektorú inú organizáciu, napr. organizáciu na pomoc obetiam po najväznejšom incidente násilia. Vyššia miera nahlasovania násilia zo strany partnera môže odrážať obvyklú situáciu, keď ženy zažili viaceré incidenty násilia vo vzťahu predtým, než sa rozhodli nahlásiť najväznejší incident v snahe zabrániť opakovaniu alebo vystupňovaniu násilia, zatiaľ čo násilie zo strany inej osoby ako partner častejšie zahŕňa ojedinelé prípady s menším rizikom opakovania. V tabuľke 5 sa uvádza prehľad informácií týkajúcich sa kontaktovania a nekontaktovania služieb podľa páchatela a typu násilia.
- Obete nahlásili polícii najväznejší incident násilia zo strany partnera celkovo v 14 % prípadov a najväznejší incident násilia zo strany iného partnera v 13 % prípadov.

- V prípade jednej štvrtiny obetí bola hanba alebo rozpaky v súvislosti s tým, čo sa stalo, dôvodom nenahlásenia polícii ani nijakej inej organizácii najväznejšieho incidentu sexuálneho násilia zo strany partnera alebo inej osoby ako partner.

Neuspokojené potreby obetí

- Pri otázke, aký typ pomoci by bol užitočný, ženy uviedli, že v dôsledku najväznejších incidentov násilia by sa predovšetkým chceli s niekým porozprávať a získať morálnu podporu (33 % – 54 % v závislosti od druhu násilia a páchatela), potom nasledovala ochrana (12 % – 25 %) a iná praktická pomoc (13 % – 21 %).

Prekonanie násilia

- Väčšina obetí (57 % – 60 % v závislosti od páchatela a druhu násilia) informovala niekoho o svojich skúsenostiach s najväznejším incidentom, ktorý zažili (tabuľka 5). Približne jedna tretina obetí násilia zo strany partnera (35 %) ocenila podporu svojej rodiny a priateľov, keď im pomáhali prekonať násilie.

Tabuľka 5: Kontaktovanie služieb a rozhovor s inými ľuďmi o najväznejšom incidente od dovŕšenia veku 15 rokov podľa typu násilia a páchatela (%) ^a

	Ktorýkoľvek partner (súčasný a/alebo predchádzajúci)		Iná osoba ako partner	
	Fyzické násilie	Sexuálne násilie	Fyzické násilie	Sexuálne násilie
Respondentka sa obrátila na políciu alebo iné služby	31	39	24	30
Hovorila s niekým iným	36	28	44	37
Nehovorila s nikým	32	32	31	33
Žiadna odpoveď	1	(0)	1	1
n	5 415	1 863	4 237	1 847

Poznámka: ^a Výsledky založené na malom počte odpovedí sú štatisticky menej spoľahlivé, preto sú zistenia založené na menej než 30 odpovediach uvedené v zátvorkách a zistenia založené na menej ako piatich odpovediach sa neuvádzajú (znázornené ako „-“).
Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

2.3. Psychické násilie zo strany partnera

- ▶ Jedna z troch žien (32 %) zažila správanie spočívajúce v psychickom zneužívaní zo strany intímneho partnera, a to buď zo strany jej súčasného partnera, alebo predchádzajúceho partnera. Takéto správanie spočíva v tom, že respondentku zosmiešňuje alebo ponizuje na verejnosti alebo v súkromí, zakazuje jej opustiť dom alebo ju zamkne, núti ju pozerieť alebo dívať sa na materiál s pornografickým obsahom proti jej vôli, zámerne ju vystraší alebo zastráša a vyhráža sa jej násilím alebo hrozí, že ublíži niekomu, na kom jej záleží.
- ▶ Celkovo 43 % žien zažilo psychické násilie zo strany intímneho partnera (obrázok 2 a). Takéto správanie môže zahŕňať správanie spočívajúce v psychickom zneužívaní a iné formy psychického násilia, napr. kontrolujúce správanie (ako snaha zabrániť žene stýkať sa s jej priateľmi alebo navštíviť jej rodinu alebo príbuzných), ekonomické násilie (napr. zakazovať žene chodiť do práce mimo domu) a vydieranie (tabuľka 6).
- ▶ Najčastejšie formy psychického násilia zahŕňajú prípady ako zosmiešňovanie alebo ponížovanie ženy v súkromí zo strany partnera, partner trvá na tom, že chce vedieť, kde sa práve žena nachádza, spôsobom, ktorý sa vymyká bežným obavám, a nahnevá sa, ak sa rozprávate s inými mužmi. Jedna žena zo štyroch zažila každý z týchto prípadov vo svojich intímnych vzťahoch.
- ▶ Približne 5 % žien zažilo ekonomické násilie v ich súčasnom vzťahu a 13 % žien zažilo niektoré formy ekonomického násilia v minulých vzťahoch. Takéto násilie zahŕňa prípady, keď partner bráni žene v samostatných rozhodnutiach týkajúcich sa rodinných financií alebo jej zakazuje chodiť do práce mimo domu.

Rámček 2: Na čo sa zameriavali otázky v prieskume v prípade psychického násilia

Ako často váš súčasný partner/váš predchádzajúci partner...

- sa snaží/snažil zabrániť vám v styku s vašimi priateľmi?
- sa snaží/snažil obmedziť váš kontakt s vašou rodinou alebo príbuznými?
- trvá/trval na tom, že chce vedieť, kde sa práve nachádzate, spôsobom, ktorý sa vymyká bežným obavám?
- sa nahnevá/nahneval, ak sa rozprávate s iným mužom (alebo inou ženou, ak partnerka je žena)?
- Vás začal podozrievať z nevery?
- vám bráni/bránil v rozhodovaní o rodinnom rozpočte a v samostatnom nakupovaní?
- vám zakazuje/zakazoval chodiť do práce mimo domu?
- vám zakazuje/zakazoval opustiť dom, berie vám kľúče od auta alebo vás zamyká/zamykal?

Ako často by ste povedali, že vás váš súčasný partner/ktorýkoľvek predchádzajúci partner...

- zosmiešnil alebo ponížil pred inými ľuďmi?
- zosmiešnil alebo ponížil v súkromí?
- robil veci, aby vás zámerne vystrašil alebo zastránil, napríklad kričaním alebo rozbíjaním vecí?
- nútil pozerieť alebo dívať sa na materiál s pornografickým obsahom proti vašej vôli?
- vyhrážal sa, že vám zoberie deti?
- ublížil vašim deťom?
- vyhrážal sa, že ublíži alebo zabije niekoho iného, na kom vám záleží?

Ako často sa vám prihodilo niečo podobné? Váš súčasný partner/ktorýkoľvek z vašich predchádzajúcich partnerov sa...

- vyhrážal, že vám fyzicky ublíži?

Tabuľka 6: Psychické násilie zo strany partnera podľa typu zneužívania a podľa typu partnera (%) ^a

	Súčasný partner ^b	Predchádzajúci partner ^b	Ktorýkoľvek partner (súčasný a/alebo predchádzajúci)
Kontrolujúce správanie	16	40	35
Ekonomické násilie	5	13	12
Zneužívajúce správanie	15	37	32
Vydieranie deťmi/zneužívanie detí	2	14	8
Akékoľvek psychické násilie	23	48	43

Poznámky: a V prípade súčasných partnerov sa percentuálny podiel vzťahuje na ženy, ktoré uvádzajú, že zažili určitú formu psychického násillia aspoň niekedy počas vzťahu. V prípade predchádzajúcich partnerov sa v prieskume kládli otázky, či respondentky zažili niekedy každú z foriem psychického násillia zo strany ktoréhokoľvek predchádzajúceho partnera. Stĺpec „ktorýkoľvek partner“ sa vzťahuje na kombináciu týchto dvoch údajov, t. j. ženy, ktoré zažili psychické násillie aspoň niekedy v súčasnom vzťahu alebo niekedy predtým zo strany ktoréhokoľvek z predchádzajúcich partnerov.

b Založené na odpovediach všetkých žien, ktoré majú súčasného partnera, t. j. ktoré boli vydaté, žili spolu s niekým, ale neboli za neho vydaté, alebo boli vo vzťahu v čase rozhovoru (n = 30 675 okrem položky týkajúcej sa vydierania deťmi/zneužívania detí, čo je založené na odpovediach všetkých žien, ktoré majú súčasného partnera a ktoré majú alebo mali deti vo svojej opatere (n = 24 770).

c Založené na odpovediach všetkých žien, ktoré majú predchádzajúceho partnera, t. j. ktoré boli vydaté, žili spolu s niekým, ale neboli za neho vydaté, alebo boli vo vzťahu aspoň raz v minulosti (n = 25 870) okrem položky týkajúcej sa vydierania deťmi/zneužívania detí, čo je založené na odpovediach všetkých žien, ktoré majú predchádzajúceho partnera a ktoré majú alebo mali deti vo svojej opatere (n = 14 469).

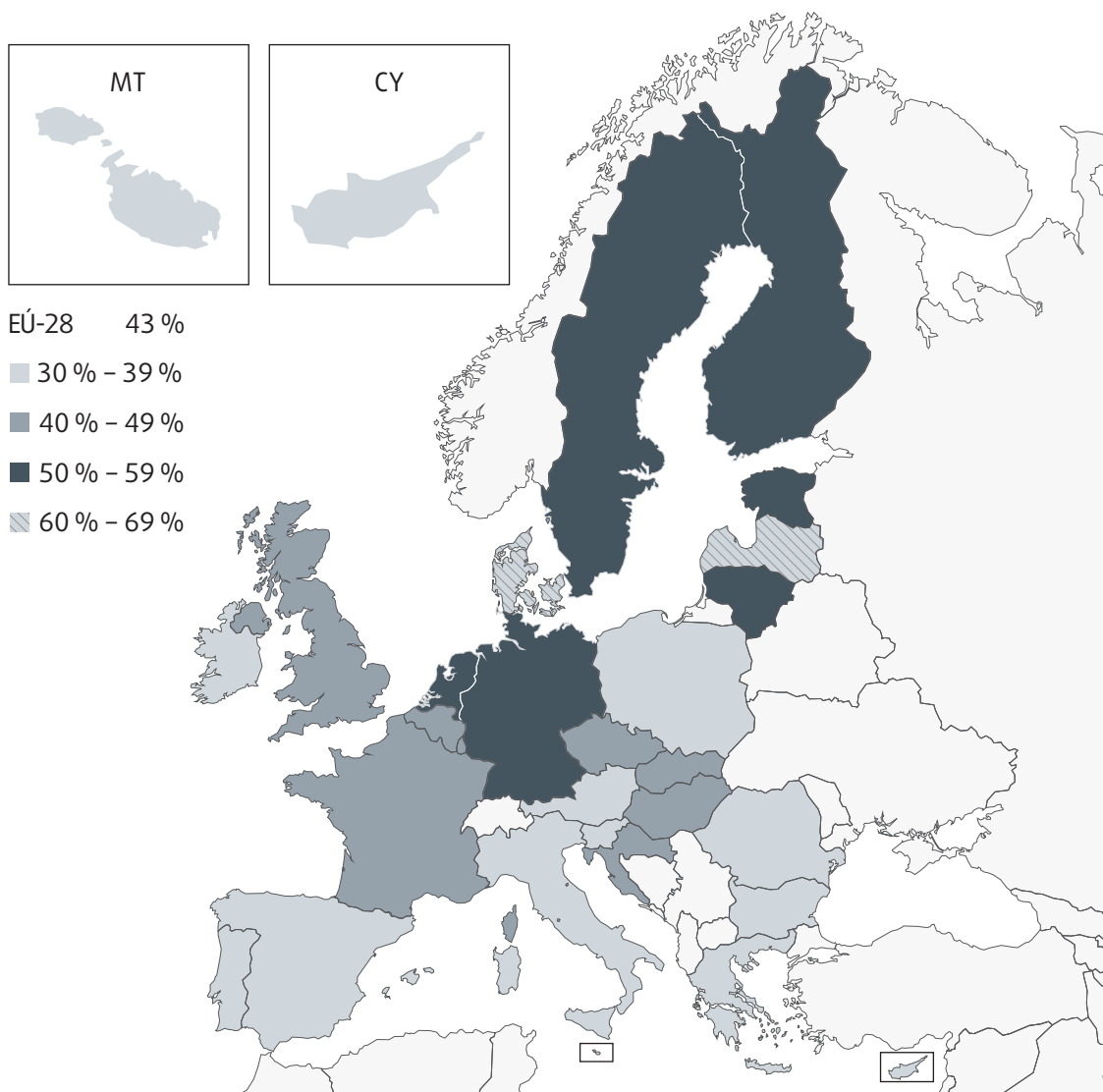
d Zo všetkých žien, ktoré boli vydaté, žili spolu s niekým, ale neboli za neho vydaté, alebo boli vo vzťahu aspoň raz v čase rozhovoru alebo niekedy v minulosti (n = 40 192) okrem položky týkajúcej sa vydierania deťmi/zneužívania detí, čo je založené na odpovediach všetkých žien, ktoré majú súčasného alebo predchádzajúceho partnera a ktoré majú alebo mali deti vo svojej opatere (n = 31 418).

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násillí na ženách, 2012

- ▶ Zo žien, ktoré sú v súčasnosti vo vzťahu, 7 % zažilo štyri alebo viac rôznych foriem psychického násillia zo strany ich súčasného partnera (obrázok 2 b).
- ▶ Väčšina žien, ktoré zažili viaceré (štyri alebo viac) formy psychického násillia, takisto uviedli v prieskume, že ich súčasný partner použil fyzické a/alebo sexuálne násillie voči nim.
- ▶ Pravdepodobnosť psychického násillia v súčasnom vzťahu sa zvyšuje nárastom nadmernej konzumácie alkoholu v prípade jej partnera. Čím častejšie súčasný partner pije v takom množstve, že je opitý, tým bežnejšie sa vo vzťahu vyskytuje psychické násillie.

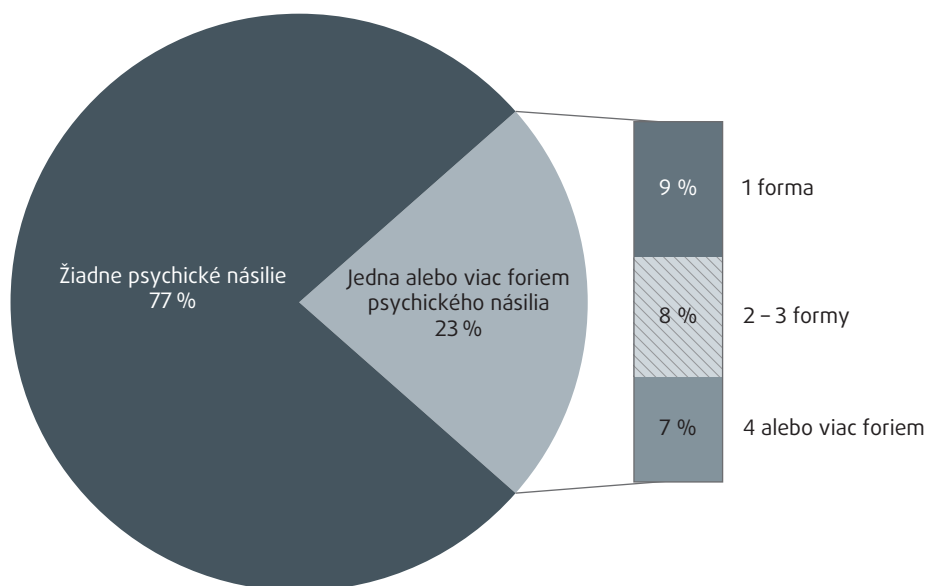

Obrázok 2 a: Psychické násilie zo strany partnera od dovŕšenia veku 15 rokov, EÚ-28 (%)

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

Obrázok 2 b: Psychické násilie zo strany súčasného partnera počas vzťahu a počet rôznych foriem psychického násilia, ktoré ženy zažili, EÚ-28 (%)^{a, b}

Poznámky: *a* Založené na všetkých respondentkách, ktoré majú súčasného partnera (n = 30 675).

b Jednotlivo súčet kategórií „jedna forma“, „2 – 3 formy“ a „4 alebo viac foriem“ je 24 %, pričom celých 23 % žien zažilo jednu alebo viac foriem psychického násilia. Tento rozdiel je spôsobený zaokrúhľovaním.

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

2.4. Prenasledovanie

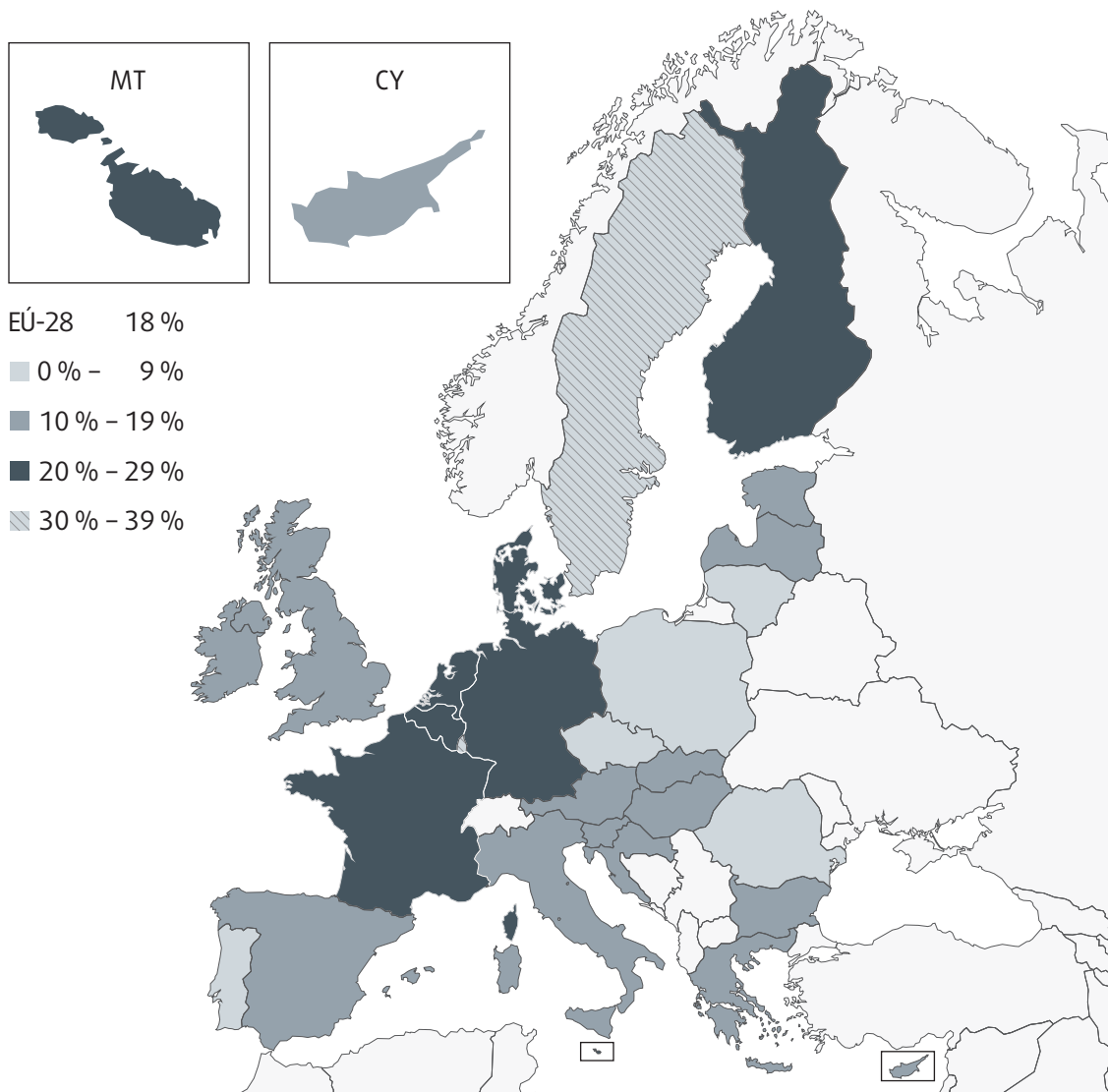
- ▶ V EÚ-28 zažilo prenasledovanie 18 % žien od dovŕšenia veku 15 rokov (obrázok 3 a) a 5 % žien zažilo prenasledovanie v priebehu 12 mesiacov pred uskutočnením rozhovoru v rámci prieskumu, čo zodpovedá približne 9 miliónom žien v EÚ-28, ktoré zažili prenasledovanie v priebehu 12 mesiacov.
- ▶ Približne 14 % žien boli opakovane adresované urážlivé alebo výhrážne telefonické hovory od tej istej osoby a 8 % sledoval niekto alebo zažili, že ich niekto vyčkáva mimo ich domu alebo pracoviska. Zo všetkých žien, ktoré sa zúčastnili na prieskume, 3 % zažili prenasledovanie zo strany tej istej osoby opakovane poškodzujúcej ich majetok.
- ▶ Jednu z 10 žien (9 %) prenasledoval jej predchádzajúci partner (obrázok 3 b).

Rámček 3: Na čo sa zameriavali otázky v prieskume v prípade prenasledovania

Možno ste sa niekedy v živote ocitli v situácii, keď sa tá istá osoba správala voči vám opakovane útočne alebo vás iným spôsobom ohrozovala. V nasledujúcich otázkach by som sa vás preto chcela opýtať na vášho súčasného partnera, na vašich predchádzajúcich partnerov, ako aj na iných ľudí. Od veku 15 rokov až doteraz vám tá istá osoba urobila opakovane jednu alebo viac z týchto vecí:

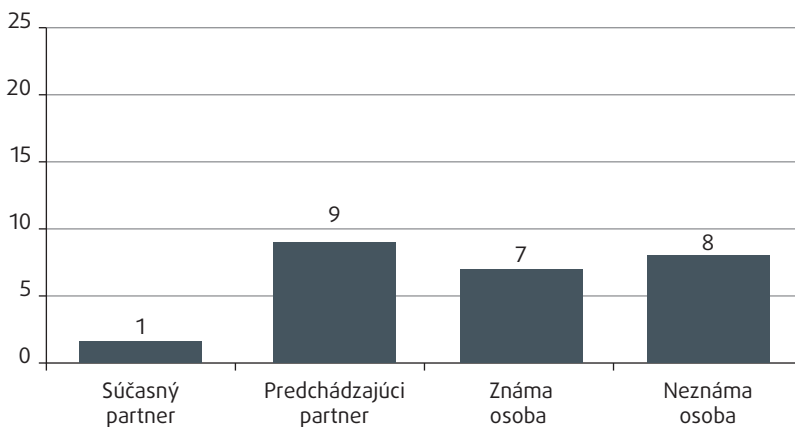
- Posielala vám e-maily, textové správy (SMS) alebo okamžité správy, ktoré boli urážlivé alebo výhrážne?
- Posielala vám listy alebo pohľadnice, ktoré boli urážlivé alebo výhrážne?
- Uskutočňovala urážlivé, výhrážne alebo tiché telefonické hovory?
- Uverejnila urážlivé komentáre o vás na internete?
- Sprostredkovala vaše intímne fotky alebo videá či už na internete, alebo cez mobilný telefón?
- Vyčkávala alebo čakala na vás pred vaším domom, pracoviskom alebo školou bez náležitého dôvodu?
- Úmyselne vás sledovala?
- Zámerne zasahovala do vášho majetku alebo ho poškodila?

Obrázok 3 a: Výskyt prenasledovania, skúsenosti žien od dovŕšenia veku 15 rokov, EÚ-28 (%)

Poznámka: Založené na odpovediach všetkých respondentiek (N = 42 002).
Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

Obrázok 3 b: Výskyt prenasledovania od dovŕšenia veku 15 rokov podľa typu páchatela (%)

Poznámky: Súčasný partner n = 31 007, predchádzajúci partner n = 25 936; známa osoba N = 42 002, neznáma osoba N = 42 002.
Na základe incidentu(-ov), ktoré ženy zažili, mohli uviesť viac ako jedného páchatela.
Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

- ▶ Online prenasledovaním (cyberstalking) – prenasledovaním prostredníctvom e-mailov, textových správ alebo internetu – sú postihnuté najmä mladé ženy. Štyri percentá zo všetkých 18- až 29-ročných žien alebo 1,5 milióna žien v EÚ-28 zažilo online prenasledovanie v priebehu 12 mesiacov pred rozhovorom v porovnaní s 0,3 % žien, ktoré majú 60 alebo viac rokov².
- ▶ Zo všetkých žien, ktoré boli obeťami prenasledovania, jedna z piatich (21 %) zažila prenasledovanie, ktoré trvalo viac než dva roky.
- ▶ Jedna z piatich obetí prenasledovania (23 %) musela zmeniť svoje telefónne číslo alebo e-mailovú adresu v dôsledku najväznejšieho incidentu prenasledovania.
- ▶ Tri štvrtiny prípadov prenasledovania (74 %) sa nikdy nedostali do pozornosti polície, aj keď išlo o najväznejší prípad prenasledovania, ktorý respondentky uviedli v prieskume.

2.5. Sexuálne obťažovanie

Z výskumu vyplýva, že jednotlivci odlišne vnímajú, čo predstavuje „sexuálne obťažovanie“. Odchýlky subjektívneho významu, ktorý sa prisudzuje tomuto správaniu, sú zároveň odrazom prevládajúcich sociálnych a kultúrnych hodnôt, noriem a postojov týkajúcich sa rodových úloh a príslušných interakcií medzi pohlaviami.

- ▶ V závislosti od množstva jednotlivých foriem sexuálneho obťažovania, na ktoré sme sa pýtali v prieskume, približne 83 až 102 miliónov žien (45 % až 55 % žien) v EÚ-28 zažilo sexuálne obťažovanie od dovŕšenia veku 15 rokov.
- ▶ Približne 24 až 39 miliónov žien (13 % až 21 %) v EÚ-28 zažilo sexuálne obťažovanie v priebehu 12 mesiacov pred uskutočnením rozhovoru.

² V prieskume ženy mohli uviesť, že nepoužívajú mobilný telefón, e-mail, sociálne médiá ani internet vo všeobecnosti. Výsledky týkajúce sa online prenasledovania, ako aj výsledky týkajúce sa online obťažovania uvedené ďalej v tejto správe sú založené na skúsenostiach tých žien, ktoré používajú tieto spôsoby komunikácie. Výsledky prieskumu sú preto prispôbené rozdielom medzi členskými štátmi EÚ, pokiaľ ide o rozsah prístupu ľudí k internetu a využívaniu mobilných telefónov.

Celkový výskyt sexuálneho obťažovania

- ▶ Na základe *všetkých* 11 položiek použitých v prieskume na meranie sexuálneho obťažovania (zoznam týchto položiek sa uvádza v rámečku 4) každá druhá žena (55 %) v EÚ zažila sexuálne obťažovanie aspoň raz od dovŕšenia veku 15 rokov a jedna z piatich žien (21 %) v priebehu 12 mesiacov pred uskutočnením rozhovoru v rámci prieskumu (obrázok 4).

Rámček 4: Na čo sa zameriavali otázky v prieskume v prípade sexuálneho obťažovania

Niekoľko otázok týkajúcich sa skúseností, ktoré ženy môžu mať.

Možno ste aj vy niekedy zažili, že sa k vám niekto správal spôsobom, ktorý ste považovali za neželaný alebo urážlivý. Koľkokrát ste zažili od vášho 15. roku života až doteraz nasledujúce? Koľkokrát sa vám to stalo za posledných 12 mesiacov?

- *Neželané dotýkanie, objímanie alebo bozkávanie? **
- *Sexuálne podfarbené poznámky alebo vtipy, ktoré vás urážali? **
- *Nevhodné pozvania na rande?*
- *Dotieravé otázky o vašom súkromnom živote, ktoré vás urážali?*
- *Dotieravé komentáre o vašom fyzickom vzhľade, ktoré vás urážali?*
- *Nevhodné uprené alebo žiadostivé pohľady, ktoré na vás pôsobili zastrážujúco?*
- *Niekoľko vám ukazoval či poslal obrázky, fotografie alebo darčeky so sexuálnym obsahom, ktoré vás urážali? **
- *Niekoľko sa pred vami nemiestnym spôsobom obnažoval? **
- *Niekoľko vás nútil sledovať alebo sa pozerieť na pornografický materiál proti vašej vôli? **
- *Nechcené e-maily alebo SMS správy so sexuálnym obsahom, ktoré vás urážali? **
- *Nevhodné urážlivé pokusy o zblíženie na stránkach sociálnych sietí, ako napr. Facebook, alebo na internetových diskusných fórach?*

Hviezdička („*“) označuje šesť položiek, ktoré by sa mohli považovať za najzávažnejšie (z celkového zoznamu 11 bodov). Výsledky týkajúce sa týchto šiestich položiek sa analyzovali osobitne s cieľom posúdiť vplyv výberu bodov na rozsah sexuálneho obťažovania meraného v prieskume.

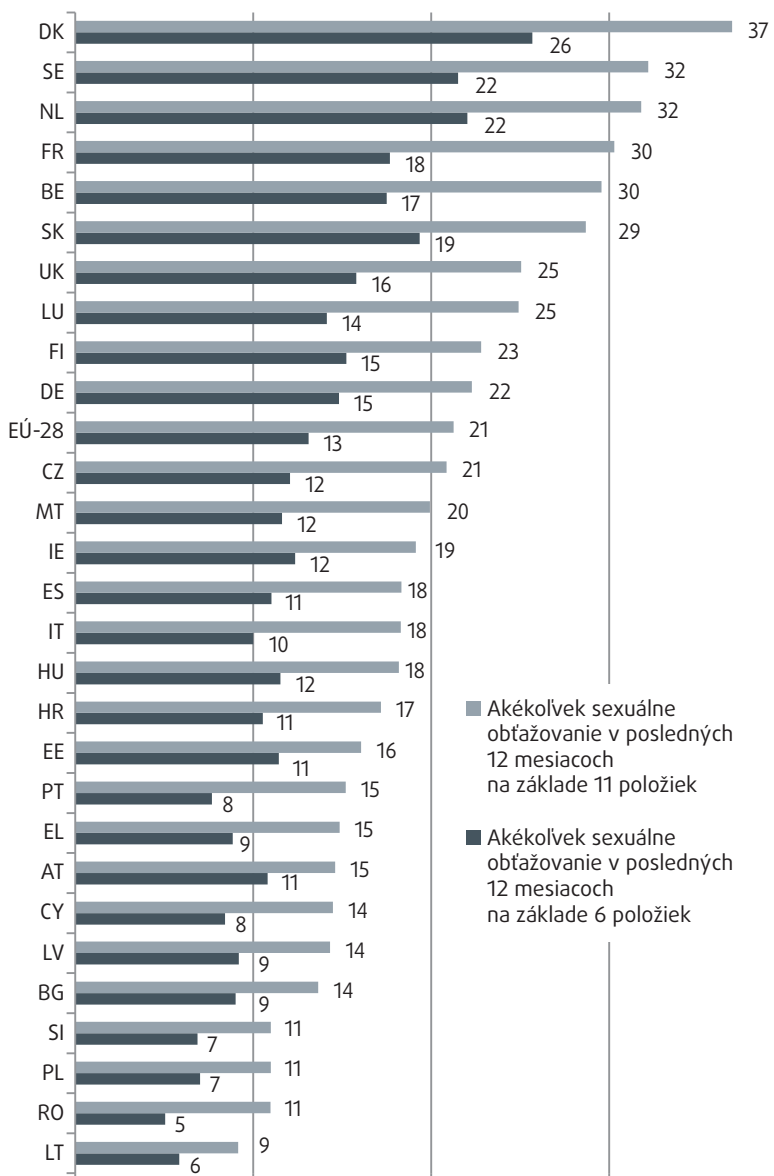

► Keď sa pozrieme *len* na šesť špecifických foriem sexuálneho obťažovania (zoznam týchto položiek sa uvádza v rámečku 4), ktoré boli identifikované v prieskume ako viac ohrozujúce a závažnejšie pre respondentku: 45 % žien v EÚ zažilo tieto formy sexuálneho obťažovania aspoň raz vo svojom živote

a 13 % v priebehu 12 mesiacov pred uskutočnením rozhovoru v rámci prieskumu.

► Zo žien, ktoré zažili sexuálne obťažovanie aspoň raz od veku dovŕšenia 15 rokov, 32 % označilo ako páchatela(-ov) niekoho zo svojho zamestnania, ako napríklad kolegu, šéfa alebo zákazníka.

Obrázok 4: Výskyt sexuálneho obťažovania v priebehu 12 mesiacov pred prieskumom na základe úplných a skrátených súborov položiek na meranie sexuálneho obťažovania podľa členského štátu EÚ (%)^{a, b, c}

Poznámky: a Zo všetkých respondentiek (N = 42 002).

b Úplný súbor obsahuje všetkých 11 položiek použitých v dotazníku na meranie sexuálneho obťažovania (pozri rámeček 4).

c Skrátený súbor obsahuje týchto šesť položiek: „neželané dotýkanie, objímanie alebo bozkávanie“, „sexuálne podfarbené poznámky alebo vtipy, ktoré vás urážali“, „niekto sa pred vami nemiestnym spôsobom obnažoval“, „e-maily alebo SMS správy so sexuálnym obsahom, ktoré vás urážali“, „posielanie či ukazovanie obrázkov, fotografií alebo darčiekov so sexuálnym obsahom, ktoré vás urážali“, „niekto vás nútil sledovať alebo sa pozerať na pornografický materiál proti vašej vôli“.

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

Charakteristiky sexuálneho obťažovania

Sexuálne obťažovanie má viacrozmerný charakter, od fyzických foriem cez verbálne akty až po neverbálne formy, ako napr. online obťažovanie. Niektoré príklady:

- ▶ fyzické formy obťažovania – 29 % žien v EÚ-28 zažilo neželané dotýkanie, objímanie alebo bozkávanie od dovŕšenia veku 15 rokov;
  - ▶ verbálne akty obťažovania – 24 % žien bolo vystavených sexuálne podfarbeným poznámkam alebo vtipom, ktoré ich urážali;
  - ▶ neverbálne formy vrátane online obťažovania – 11 % žien dostalo nechcené e-maily alebo SMS správy so sexuálnym obsahom, ktoré ich urážali, alebo ponuky zahŕňajúce nevhodné urážlivé pokusy o zblíženie na stránkach sociálnych sietí (vo vzťahu k skúsenostiam od dovŕšenia veku 15 rokov).
- ▶ So zreteľom na opakovanú viktimizáciu jedna z piatich žien (19 %) zažila neželané dotýkanie, objímanie alebo bozkávanie aspoň dvakrát od dovŕšenia veku 15 rokov a 6 % žien bolo vystavených tejto fyzickej forme obťažovania viac než šesťkrát od dovŕšenia 15 rokov. Približne 37 % všetkých žien, ktoré boli obeťami, čelilo dvom alebo trom rôznym formám sexuálneho obťažovania od dovŕšenia veku 15 rokov, 27 % štyrom až šiestim rôznym formám a 8 % siedmim alebo viacerým rozličným formám sexuálneho obťažovania.

Informácie týkajúce sa sexuálneho obťažovania

- ▶ Vo všeobecnosti riziko vystavenia sexuálnemu obťažovaniu je vyššie ako priemer v prípade žien vo veku 18 až 29 rokov a 30 až 39 rokov. Viac ako jedna z troch žien (38 %) vo veku 18 až 29 rokov zažila aspoň jednu formu sexuálneho obťažovania v priebehu 12 mesiacov pred rozhovorom, ako aj takmer jedna zo štyroch žien (24 %) vo veku 30 až 39 rokov.
- ▶ Riziko, že sa mladé ženy vo veku 18 – 29 rokov stanú terčom výhražných a urážlivých návrhov na internete, je dvakrát vyššie ako riziko pre ženy vo veku 40 – 49 rokov a viac ako trikrát vyššie ako riziko pre ženy vo veku 50 – 59 rokov (obrázok 5).
- ▶ Sexuálne obťažovanie častejšie zažívajú ženy s vysokoškolským vzdelaním a ženy na najvyšších pracovných pozíciách: 75 % žien v kategórii top manažmentu a 74 % žien v kategórii profesionálok zažilo sexuálne obťažovanie počas ich života

v porovnaní so 44 % žien v pracovnej kategórii „kvalifikovaná robotníčka“ alebo 41 % žien, ktoré uviedli, že nikdy nevykonávali platenú prácu. Toto zistenie by mohlo mať rôzne príčiny, napr. že profesionálky pozornejšie vnímajú, čo predstavuje sexuálne obťažovanie, ako aj to, že profesionálky sú vystavené takému pracovnému prostrediu a situáciám, v ktorých existuje zvýšené riziko zneužitia.

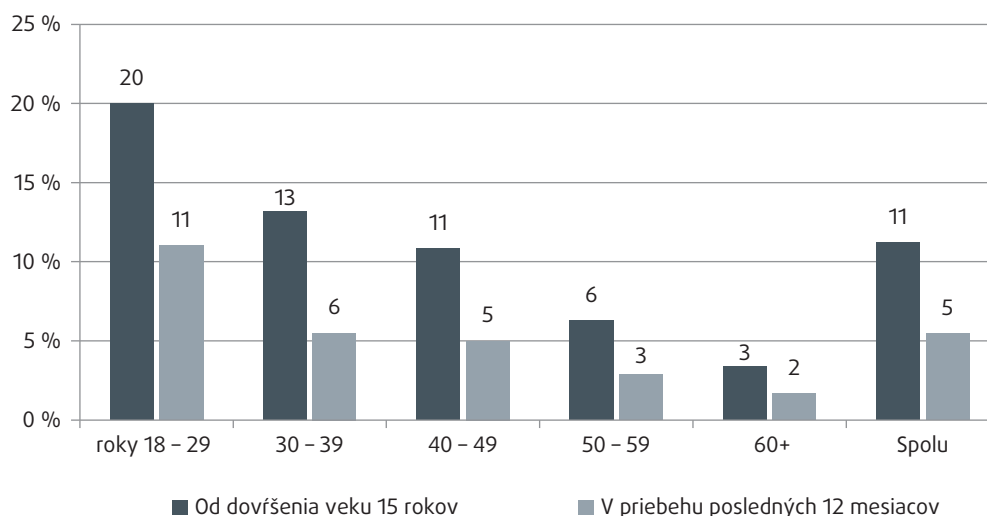
- ▶ Vo väčšine prípadov sexuálneho obťažovania ženy od dovŕšenia veku 15 rokov (68 %) páchatelom bola osoba, ktorú nepoznala. K ďalším páchatelom sexuálneho obťažovania patria osoby, ktoré žena pozná (bez ďalšej špecifikácie) (35 %), niekto v súvislosti so zamestnaním žien, napr. kolega, šéf alebo zákazník (32 %), alebo priateľ, alebo známy (31 %).
- ▶ Zo všetkých žien, ktoré opísali najvážnejší incident sexuálneho obťažovania, ktorý zažili, 35 % si incident nechalo pre seba a nerozprávalo sa o tom s nikým, 28 % rozprávalo o ňom s priateľom/priateľkou, 24 % sa rozprávalo s členom rodiny alebo príbuzným a 14 % informovalo svojho partnera. Iba 4 % nahlásili incident polícii, 4 % hovorili so zamestnávateľom alebo šéfom na svojom pracovisku a menej ako 1 % konzultovalo s právnikom, organizáciou na podporu obetí alebo zástupcom odborov.

2.6. Skúsenosti s násilím z detstva

- ▶ V súvislosti s fyzickým, sexuálnym a psychickým násilím celkovo 35 % žien uvádza, že zažili najmenej jednu z troch foriem násilia pred dovŕšením veku 15 rokov zo strany dospeljej osoby ako páchatela.
- ▶ **Výskyt sexuálneho násilia:**
Zo všetkých žien, ktoré sa zúčastnili na prieskume, 12 % zažilo nejakú formu sexuálneho zneužívania alebo incident zo strany dospelého pred dovŕšením veku 15 rokov. Zodpovedá to približne 21 miliónom žien v EÚ (tabuľka 7).
- ▶ **Výskyt fyzického násilia:**
V priemere 27 % žien zažilo fyzické násilie zo strany dospeljej osoby v detstve, t. j. pred dovŕšením veku 15 rokov.
- ▶ **Výskyt psychického násilia:**
Približne 10 % žien uvádza, že zažilo niektorú formu psychického násilia zo strany dospelého člena rodiny.

Obrázok 5: Formy sexuálneho online obťažovania od dovŕšenia veku 15 rokov a v priebehu 12 mesiacov pred prieskumom podľa vekových skupín (%)

Poznámky: a Zo všetkých žien okrem prípadov, v ktorých odpoveď na otázku o online obťažovaní bola: otázka sa ma netýka (n = 35 820), 6 084 respondentiek odpovedalo „otázka sa ma netýka“ v oboch položkách, informácie o veku chýbali pri 98 prípadoch.
 Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

Rámček 5: Na čo sa zameriavali otázky v prieskume v prípade skúseností s násilím z detstva

Pred dovŕšením 15. roku života ako často vám nejaká dospelá osoba, t. j. niekto, kto mal 18 rokov a viac, urobila niektorú z týchto vecí:

- Odhalila pred vami svoje genitálie?
- Nútila vás pózovať nahú pred inou osobou alebo na fotografiách, videozáznamoch alebo pred webovou kamerou bez toho, aby ste to chceli?
- Dotýkala sa vašich genitálií alebo prs bez toho, aby ste to chceli?
- Nútila vás vykonávať s ňou pohlavný styk?

Rámček 6: Na čo sa zameriavali otázky v prieskume v prípade skúseností s fyzickým násilím z detstva

Pred dovŕšením 15. roku života ako často vám nejaká dospelá osoba, t. j. niekto, kto mal 18 rokov a viac, urobila niektorú z týchto vecí:

- Dala vám facku alebo vás ťahala za vlasy tak, že vás to bolelo?
- Udrela vás tak silno, že vás to bolelo?
- Kopla vás tak silno, že vás to bolelo?
- Bila vás tak silno predmetom, ako napr. palicou, trstenicou alebo opaskom, že vás to bolelo?
- Poranila vás tým, že vás bodla alebo porezala?

Na čo sa zameriavali otázky v prieskume v prípade skúseností s psychickým násilím z detstva

Pred dovŕšením 15. roku života ako často vám dospelý člen rodiny urobil niektorú z týchto vecí:

- Povedal, že nie ste milovaná?
- Povedal vám, že si želá, aby ste sa vôbec nenarodili?
- Vyhrážal sa vám, že vás opustí alebo vyhodi z domova?
- Akákoľvek dospelá osoba sa vám vyhrážala, že vám veľmi ublíži alebo vás zabije?

Tabuľka 7: Skúsenosti z detstva s akýmkoľvek násilím pred dovŕšením veku 15 rokov zo strany dospelých páchatelov (%) ^{a, b}

Členský štát EÚ	Fyzické násilie	Sexuálne násilie	Akékoľvek fyzické alebo sexuálne násilie	Psychické násilie zo strany rodinného príslušníka	Akékoľvek fyzické, sexuálne alebo psychické násilie
AT	27	5	30	9	31
BE	14	14	25	11	30
BG	28	3	29	5	30
CY	10	4	12	5	15
CZ	30	3	32	8	34
DE	37	13	42	13	44
DK	36	13	42	12	46
EE	43	10	48	9	50
EL	20	5	23	7	25
ES	21	11	28	6	30
FI	46	11	51	10	53
FR	33	20	44	14	47
HR	28	2	30	5	31
HU	20	5	24	8	27
IE	21	9	26	5	27
IT	25	11	31	9	33
LT	15	6	18	8	20
LU	35	15	43	13	44
LV	30	7	33	8	34
MT	16	10	21	4	23
NL	16	20	30	14	35
PL	14	4	17	5	18
PT	24	3	25	5	27
RO	23	(1)	23	4	24
SE	33	15	41	12	44
SI	8	6	12	7	16
SK	33	4	34	8	36
UK	25	18	36	11	40
EÚ-28	27	12	33	10	35

Poznámky: a Výsledky založené na malom počte odpovedí sú štatisticky menej spoľahlivé, preto sú zistenia založené na menej než 30 odpovediach uvedené v zátvorkách a zistenia založené na menej ako piatich odpovediach sa neuvádzajú (znázornené ako „-“).
 b Viaceré odpovede sú možné – vyskytol sa aspoň jeden prípad fyzického alebo sexuálneho, alebo psychického násillia (N = 42 002).
 Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

Informácie o páchateloch násilia v detstve

- Páchatelia *fyzického* násilia v detstve pochádzajú hlavne z rodiny. Viac ako polovica žien, ktoré zažili určitú formu fyzického násilia pred završením veku 15 rokov, označila ako páchatela svojho otca (55 %) a takmer polovica žien ako páchatela uviedla matku (46 %) (ženy mohli označiť jedného alebo viac páchatelov).
- Takmer všetci (97 %) páchatelia sexuálneho násilia v detstve sú muži. Každá druhá žena, ktorá bola obeťou sexuálneho násilia v detstve, uvádza, že páchatelom bol muž, ktorého predtým nepoznala.

Formy fyzického násilia

- Približne 22 % všetkých žien, ktoré sa zúčastnili na prieskume, uviedli, že dospelá osoba vo veku 18 rokov alebo viac jej dala „facku alebo ťahala ju za vlasy tak, že to bolelo“. Väčšina žien uvádza, že k tomu došlo viac ako raz (16 % z celkového počtu žien, ktoré sa zúčastnili na prieskume).

Vzťah medzi násilím v detstve a neskoršími skúsenosťami

- Takmer 30 % žien, ktoré zažili sexuálnu viktimizáciu v bývalom alebo súčasnom vzťahu, uvádza sexuálne násilie aj v detstve v porovnaní s 10 % žien, ktoré nezažili sexuálnu viktimizáciu vo svojom súčasnom alebo bývalom vzťahu a ktoré uvádzajú skúsenosti so sexuálnym násilím v detstve.

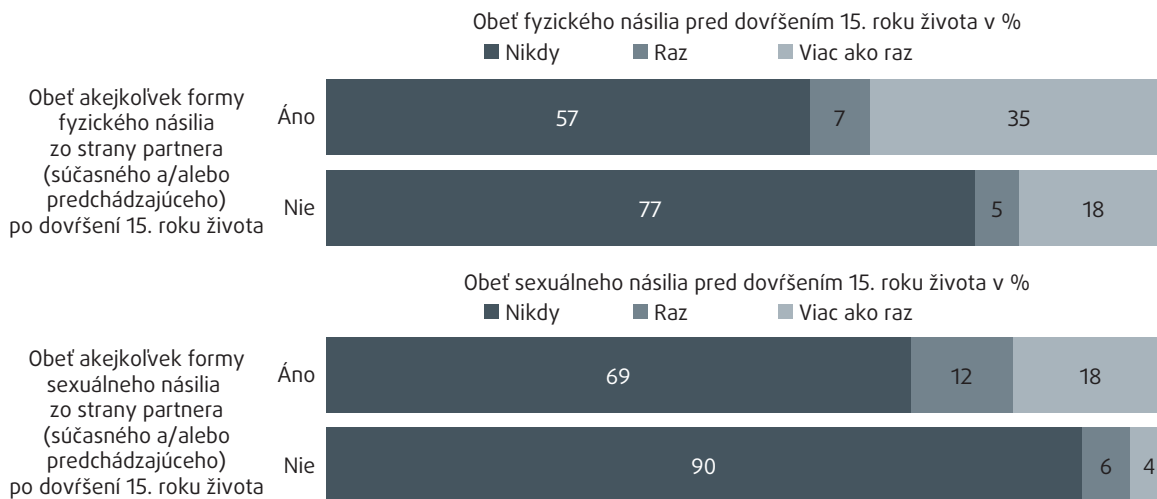
Formy psychického násilia

- Jedna z 10 žien (10 %) poukazuje na formy psychickej viktimizácie v detstve v rámci rodiny, 6 % žien si pamätá, že im hovorili, že nie sú milované. Toto bola najčastejšie forma psychického násilia z tých, ktoré boli uvedené v prieskume (pozri rámček 6).

Vystavenie detí násiliu v rodine

- Celkovo 73 % žien, ktoré sa stali obeťami násilných incidentov zo strany ich predchádzajúceho alebo aktuálneho partnera, uvádza, že deti, ktoré žili s nimi, vedeli o násilí.

Obrázok 6: Vzťah medzi fyzickým a sexuálnym násilím pred dovŕšením veku 15 rokov a skúsenosti s fyzickým a sexuálnym násilím zo strany partnera neskôr v živote (%)^a

Poznámka: a Zo všetkých žien (n = 42 002).

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

2.7. Strach z viktimizácie a jeho vplyv

- ▶ Ženy, ktoré pociťujú zvýšený stupeň strachu z útoku, zvyčajne tiež zažili fyzické alebo sexuálne násilie vo svojom živote.
- ▶ Jedna z piatich žien (21 %) mala obavy (aspoň) niekedy v priebehu 12 mesiacov pred rozhovorom, že ju môže niekto fyzicky alebo sexuálne napadnúť.
- ▶ Ženy sa najviac obávali možného útoku zo strany cudzích osôb – 15 % žien sa obávalo tejto možnosti aspoň niekedy v priebehu 12 mesiacov pred rozhovorom.
- ▶ Zo všetkých žien, ktoré sa zúčastnili na prieskume, 7 % uvádza, že má obavy z možnosti fyzického alebo sexuálneho útoku zo strany predchádzajúceho partnera v priebehu 12 mesiacov pred rozhovorom.
- ▶ O niečo viac ako polovica všetkých žien v EÚ (53 %) sa prinajmenšom z času na čas vyhýba určitým situáciám alebo miestam zo strachu pred fyzickým alebo sexuálnym útokom (tabuľka 8). Na porovnanie, ako vyplýva z existujúcich prieskumov celkovej populácie o trestnej činnosti a viktimizácie, strach

mužov z trestnej činnosti a jeho vplyvu na ich životy je vo všeobecnosti nižší ako u žien.

- ▶ V rámci 28 členských štátov EÚ 8 % žien uvádza, že v priebehu 12 mesiacov pred uskutočnením rozhovoru malo so sebou aspoň niekedy niečo na sebaobranu.
- ▶ Mladšie ženy majú z fyzického alebo sexuálneho útoku na verejných miestach väčší strach ako staršie ženy a viac sa obávajú ako staršie ženy útoku zo strany cudzích osôb.

2.8. Postoje a informovanosť

Pri pohľade na výsledky prieskumu je potrebné vziať do úvahy možnosť, že v spoločnostiach, v ktorých sa násilie zo strany intímneho partnera považuje zväčša za súkromnú záležitosť, je nepravdepodobné, aby sa rodine a priateľom poskytli informácie o incidentoch násilia páchaného na ženách, a tiež len zriedka sa nahlasujú polícii.

- ▶ Osem z 10 žien (78 %) v EÚ sa nazdáva, že násilie páchané na ženách je veľmi bežné alebo dosť bežné v ich krajine (obrázok 7); obrázok 8 ilustruje rozdelenie podľa členského štátu EÚ.

Tabuľka 8: Ženy, ktoré sa prinajmenšom z času na čas^a vyhýbali určitým miestam alebo situáciám v priebehu 12 mesiacov pred prieskumom zo strachu pred fyzickým alebo sexuálnym útokom

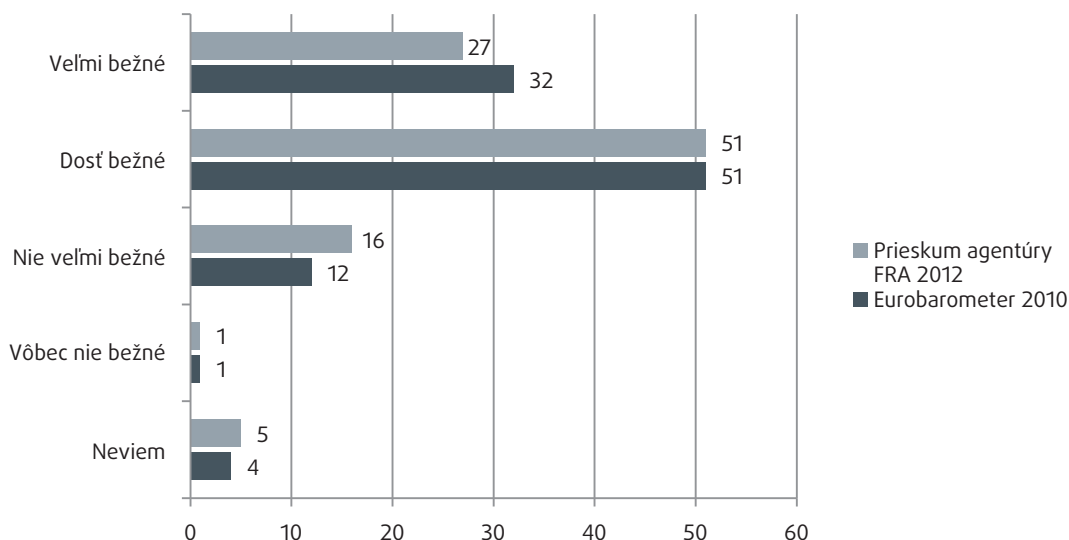
Verejná sféra	%	n ^b
Vyhýbali ste sa tomu, aby ste opúšťali váš domov osamote?	14	41 812
Vyhýbali ste sa určitým uliciam alebo návšteve určitých oblastí?	37	41 818
Vyhýbali ste sa návšteve miest, kde nie sú v okolí žiadni iní ľudia?	40	41 751
Súkromná sféra	%	n ^b
Vyhýbali ste sa otváraní dverí, keď ste sama doma?	31	41 822
Vyhýbali ste sa návratu domov zo strachu z toho, čo sa tam môže stať?	4	41 664
Vyhýbali ste sa tomu, aby ste sa ocitli s kolegom v práci alebo s vaším nadriadeným osamote?	3	23 647
Aspoň jedno z vyššie uvedeného	53	

Poznámky: a Zahŕňa ženy, ktoré hovoria, že sa vyhýbajú situáciám alebo miestam „niekedy“, „často“ alebo „vždy“.

b Na základe odpovedí všetkých respondentiek okrem tých, ktoré odmietli odpovedať. V prípade kategórie „vyhýbali ste sa tomu, aby ste sa ocitli s kolegom v práci alebo s vaším nadriadeným osamote“ výsledky sú založené na odpovediach všetkých respondentiek, ktorých sa otázka týkala (t. j. ktoré pracovali v posledných 12 mesiacoch v zamestnaní, v ktorom mali kolegov alebo šéfa).

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násilí na ženách, 2012

Obrázok 7: Celkové vnímanie žien frekvencie násillia páchaného na ženách (%) ^{a, b, c}

Poznámky: a Prieskum agentúry FRA, zo všetkých respondentiek (N = 42 002).

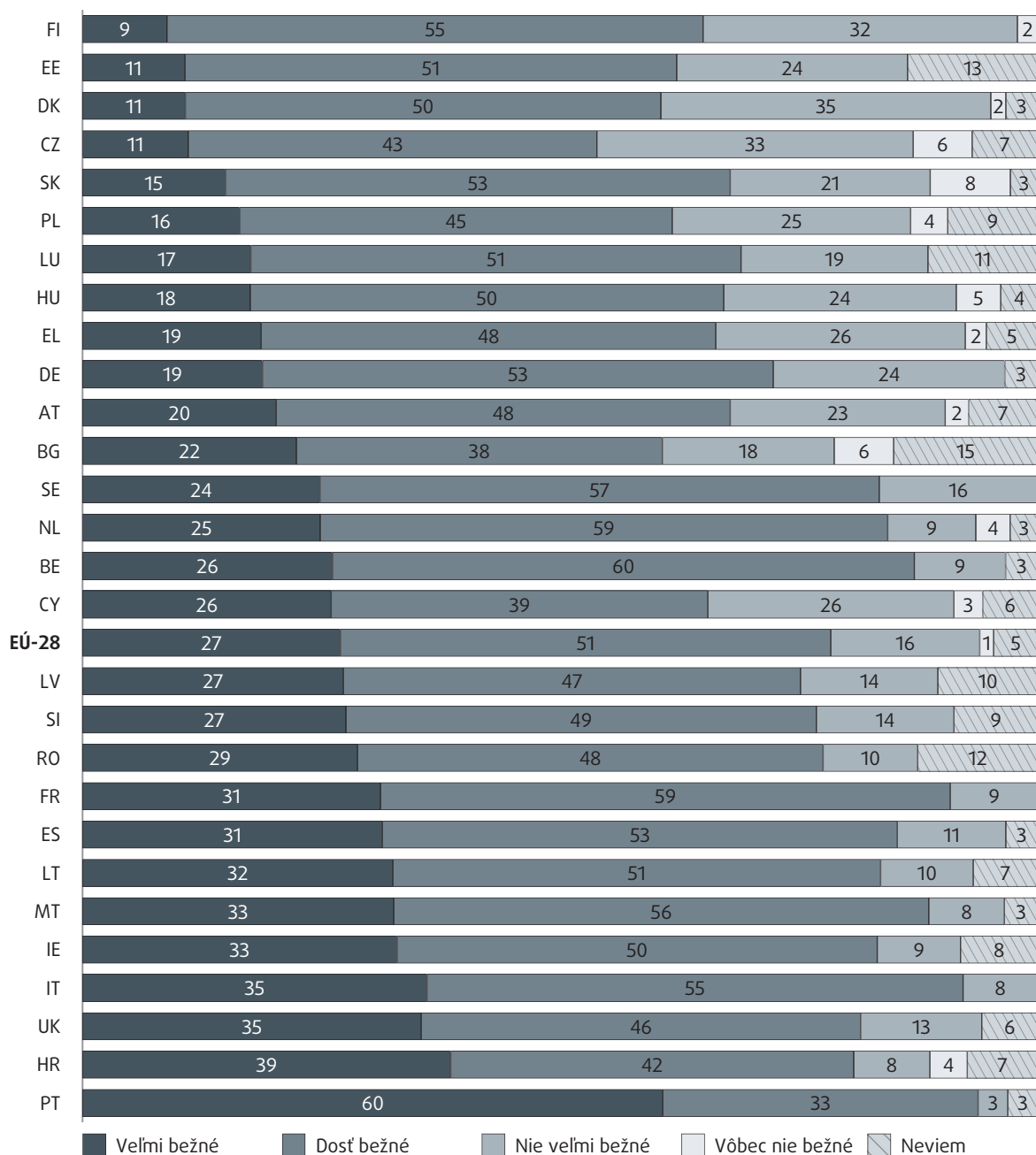
b Osobitný Eurobarometer 344 (2010), zo všetkých respondentiek (n = 13 853).

c Znenie otázky v prieskume agentúry FRA sa týka „násillia páchaného na ženách zo strany partnerov, známych alebo cudzích ľudí“, zatiaľ čo v osobitnom prieskume Eurobarometra 344 sa kladla otázka týkajúca sa „domáceho násillia páchaného na ženách“.

Zdroje: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násillii na ženách, 2012; Súbor údajov z prieskumu osobitného EB Domáce násillie páchané na ženách, 2010

- ▶ V priemere 39 % žien v EÚ uvádza, že vie o iných ženách v ich okruhu priateľov a rodiny, ktoré sú obeťami „domáceho násillia“. Viac ako jedna z piatich žien (22 %) pozná niekoho na ich súčasnom alebo predchádzajúcom pracovisku alebo v škole, kto sa stal obeťou násillia zo strany intímneho partnera.
- ▶ V priemere každá druhá žena v EÚ je informovaná o existujúcich právnych predpisoch týkajúcich sa ochrany a prevencie domáceho násillia. Polovica žien, ktoré sa zúčastnili na prieskume, uvádza, že buď neexistujú žiadne osobitné právne predpisy týkajúce sa domáceho násillia v krajine ich pobytu, alebo že nevedia, či existujú (obrázok 9).
- ▶ V priemere takmer jedna z piatich žien (19 %) v EÚ nepozná žiadnu z podporných služieb pre obeť násillia páchaného na ženách v ich krajine, ktoré boli uvedené v dotazníku.
- ▶ V priemere každá druhá žena v EÚ nedávno videla kampane zamerané na násillie páchané na ženách alebo počula o nich.
- ▶ Takmer deväť z 10 žien (87 %) by podporilo postup, v rámci ktorého by sa lekári bežne spýtali na násillie, keď uvidia ženy s určitými zraneniami.

Obrázok 8: Ako ženy vnímajú frekvenciu násillia páchaného na ženách (%) ^a

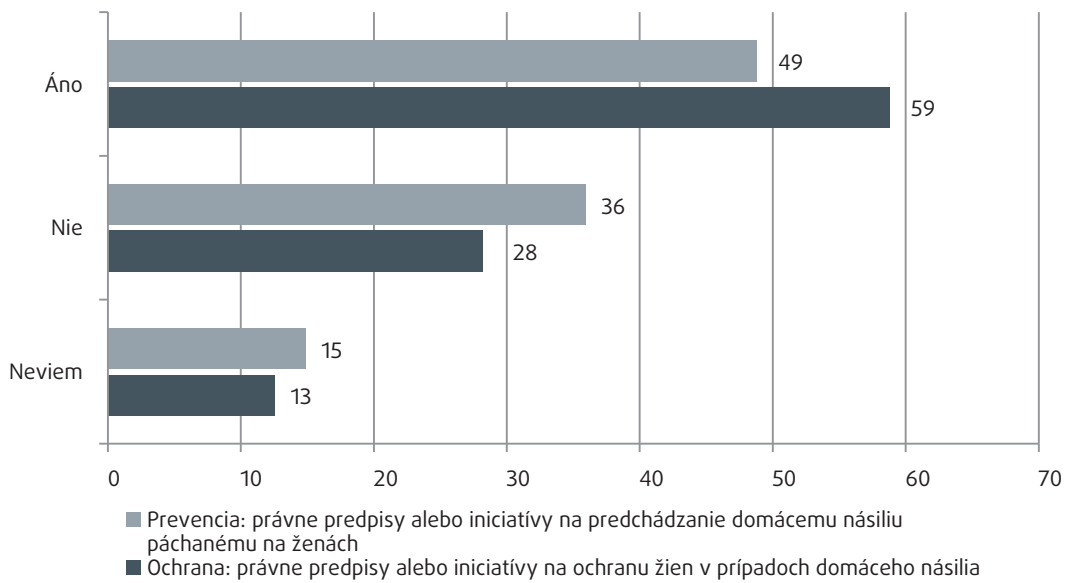

Poznámka: a Zo všetkých respondentiek (N = 42 002).

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násillí na ženách, 2012

Obrázok 9: Úroveň informovanosti o osobitných zákonoch alebo politických iniciatívach v EÚ-28 (%)^a

Poznámka: a Zo všetkých respondentiek (n = 42 002).

Zdroj: Súbor údajov z prieskumu agentúry FRA o rodovo motivovanom násillí na ženách, 2012

Spôsoby riešenia

Na základe prieskumu sa EÚ a jej členskými štátmi poskytuje najrozsiahlejší súbor údajov o násilí páchanom na ženách na úrovni EÚ, ktorý môže poskytnúť informácie pri prijímaní politických opatrení a podnikaní konkrétnych krokov.

Zo zistení prieskumu vyplýva, že násilie páchané na ženách predstavuje v rámci celej EÚ rozsiahle porušovanie ľudských práv, miera jeho nahlasovania je však vo veľkej miere nedostačujúca. Agentúra FRA sformulovala viaceré stanoviská, ktoré sú uvedené na začiatku tejto správy. Podrobnejšie sa prezentujú na konci každej kapitoly v samostatnej správe o výsledkoch, ktorá je pripojená k prieskumu. Tieto stanoviská sa zameriavajú na podporu tvorcov politik na vnútroštátnej aj EÚ úrovni pri zavádzaní a realizovaní komplexných opatrení na prevenciu a riešenie rodovo motivovaného násillia na ženách.

Všeobecné aspekty možno zhrnúť do týchto bodov, ktoré naznačujú „spôsoby riešenia“, pokiaľ ide o násilie páchané na ženách, a môžu sa zohľadniť pri posudzovaní výsledkov prieskumu.

- Budúce stratégie EÚ v oblasti rovnosti žien a mužov by mohli vychádzať zo zistení prieskumu, vďaka ktorým sa budú môcť zamerať na hlavné oblasti záujmu so zreteľom na skúsenosti žien s násilím. Sú to napríklad nové alebo novouznané formy násillia páchaného na ženách, ako napr. prenasledovanie alebo zneužívanie prostredníctvom nových technologických médií, ako aj aspekty násillia, ktoré ženy v nedostatočnej miere nahlasujú polícii a organizáciám na pomoc obetiam.
- Vzhľadom na rozsah násillia páchaného na ženách uvádzaného v prieskume by prostredie v EÚ v období, ktoré nasleduje po Štokholmskom programe v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí, malo zaisťiť, aby sa násilie na ženách uznalo a riešilo ako porušovanie základných práv v rámci reakcií EÚ na trestnú činnosť a viktimizáciu v rámci trestnej činnosti.
- Smernica EÚ o obetiach sa uplatňuje na všetky obeť trestných činov a výslovne sa v nej uvádza odkaz na obeť rodovo motivovaného násillia spolu s inými zraniteľnými obetami. Táto smernica poskytuje pevný základ, z ktorého možno vychádzať pri príprave cieľených reakcií na úrovni členských štátov na uspokojenie potrieb žien ako obetí násillia z hľadiska podpory poskytovanej obetiam a intervencií zo strany trestného súdnicstva. V rámci skúmania vykonávania smernice, ktoré uskutočnila Európska komisia, by sa mohlo posúdiť, či smernica spĺňa – v praxi – potreby a práva žien, ktoré sa stali obeťmi násillia.
- EÚ by mala preskúmať možnosť pristúpenia k Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu násilliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor). V súčasnosti je tento dohovor najucelenejším regionálnym nástrojom zameraným na násilie páchané na ženách. Výsledky prieskumu agentúry FRA môžu tiež podporiť členské štáty EÚ pri ratifikácii dohovoru.
- Členské štáty EÚ sa vyzývajú na to, aby vypracovali konkrétne národné akčné plány týkajúce sa násillia páchaného na ženách, v ktorých by sa v prípade chýbajúcich údajov na vnútroštátnej úrovni využili výsledky výskumu. K príprave akčných plánov by mohli užitočne prispieť aj aktéri občianskej spoločnosti pracujúci so ženami, ktoré sa stali obeťmi násillia, ktorí by takto pomohli, aby tieto plány prinášali praktické výsledky pre obeť a aby sa zabezpečila ich udržateľnosť.
- Politika EÚ v oblasti zamestnanosti, vzdelávania, zdravia a informačných a komunikačných technológií by sa mala zamerať na vplyv násillia páchaného na ženách v ich jednotlivých oblastiach. Toto by sa malo premietnuť do konkrétnych politických intervencií na úrovni členských štátov a národných akčných plánov, ktoré sú zamerané na tieto jednotlivé oblasti.
- EÚ by mala zabezpečiť, aby sa mechanizmy financovania na pokračovanie práce programu DAPHNE a ďalších programov, ktoré rôznymi spôsobmi prispievajú k ochrane detí, mladých ľudí a žien pred všetkými formami násillia, mohli použiť na ďalšiu podporu výskumu a na prácu organizácií občianskej spoločnosti so zameraním na násilie páchané na ženách. Finančné prostriedky sú potrebné predovšetkým na prácu cieľene orientovaných služieb na podporu obetí v oblasti násillia páchaného na ženách.
- Na úrovni EÚ a členských štátov je potrebné posilniť taký prístup k ženám ako obetiam násillia, ktorý sa zameriava na obeť a ich práva. V posledných rokoch sa objavili pozitívne príklady vo viacerých členských štátoch, v ktorých sa uznáva, že „domáce“ násilie alebo násilie zo strany „intímneho partnera“ je skôr vecou, ktorá si vyžaduje intervenciu zo strany štátu, než súkromnou vecou.

- EÚ a členské štáty by mohli oznámiť svoje odhodlanie pravidelne zhromažďovať údaje o jednotlivých formách násilia páchaného na ženách, z čoho môžu vyplynúť dôkazy na prípravu politických reakcií a opatrení v tejto oblasti. Tento proces by mohol podporiť aj Eurostat a jeho príslušné expertné skupiny a mohol by sa použiť v rámci informovania na poskytovanie údajov osobitným kontrolným orgánom OSN a Rady Európy, ako aj Európskemu inštitútu pre rodovú rovnosť.
- Pri príprave politik EÚ a členských štátov a národných akčných plánov na boj proti násiliu páchanému

na ženách je potrebné vychádzať z dôkazov vyplývajúcich priamo zo skúseností žien s násilím. Okrem administratívnych údajov a údajov trestného súdnicstva, v ktorých nie je zachytená väčšina nena hlásených prípadov viktimizácie, by sa mali zbierať aj údaje o skúsenostiach žien s násilím. EÚ a členské štáty by mali vyvíjať spoločné úsilie na podporu a financovanie prieskumov s cieľom odhaliť informácie o rozsahu a charaktere násilia na ženách. Na zistenie, ako tento vývoj prebieha v čase, možno tieto prieskumy opakovať každých niekoľko rokov.

Prieskum v skratke

Prieskum agentúry FRA o násilí páchanom na ženách, ktorý je založený na osobných rozhovoroch so 42 000 ženami, predstavuje doteraz najrozsiahljší prieskum na svete o skúsenostiach žien s násilím v Európskej únii.

Vzhľadom na to, že oficiálne mechanizmy zberu údajov neodrážajú skutočný rozsah a charakter násilia páchaného na ženách, rôzne medzinárodné a vnútroštátne orgány a organizácie opakovane vyzývali na zber údajov o tomto špecifickom porušovaní ľudských práv. Vďaka zverejneniu výsledkov prieskumu agentúry FRA má EÚ a jej členské štáty po prvýkrát k dispozícii celoeurópske porovnateľné údaje, na základe ktorých môžu pripraviť politiky a prijať konkrétne opatrenia na riešenie násilia páchaného na ženách.

Prečo agentúra FRA uskutočnila prieskum o násilí páchanom na ženách?

Agentúra FRA pripravila prieskum na žiadosť španielskeho predsedníctva EÚ v roku 2010, ako aj Európskeho parlamentu s cieľom zhromaždiť porovnateľné údaje o rodovo motivovanom násilí na ženách.

Kto sa zúčastnil na prieskume?

V každom členskom štáte EÚ sa na prieskume zúčastnilo minimálne 1 500 žien – od 1 500 respondentiek v Estónsku po 1 620 v Českej republike – okrem Luxemburska, kde sa rozhovory v rámci prieskumu uskutočnili s 908 ženami.

Prieskum bol zameraný na celkovú populáciu žien vo veku od 18 do 74 rokov, ktoré žijú v EÚ a hovoria aspoň jedným z úradných jazykov svojej krajiny pobytu. Všetky respondentky boli vybrané náhodne a výsledky prieskumu sú reprezentatívne tak na úrovni EÚ, ako aj na vnútroštátnej úrovni.

Akým spôsobom sa prieskum pripravoval a ako prebiehal?

Agentúra FRA konzultovala o zostavení prieskumu a aspektoch, ktoré treba zahrnúť, s hlavnými tvorcami politik, odborníkmi, výskumníkmi a expertmi na prieskumy.

Navrhované otázky v prieskume sa testovali v šiestich členských štátoch EÚ: Fínsku, Maďarsku, Nemecku, Poľsku, Španielsku a Taliansku. Výsledky predbežného testovania sa použili na prípravu konečného dotazníka prieskumu pre všetkých 28 členských štátoch EÚ.

Všetky rozhovory uskutočnili ženy anketárky osobne v domácnostiach respondentiek. Použil sa štandardný dotazník, ktorý pripravila agentúra FRA na základe zavedených nástrojov pre prieskumy, preložený do hlavných jazykov používaných v členských štátoch EÚ. Dotazníky vyplňali anketárky buď perom na papieri v rámci rozhovoru (PAPI), alebo osobného pohovoru s asistenciou počítača (CAPI), pri ktorom anketárky používali notebooky na vyplnenie dotazníka. Rozhovory sa uskutočnili od apríla do septembra.

Práce v teréne riadila Ipsos MORI, veľká medzinárodná spoločnosť pre vykonávanie prieskumov, v spolupráci s inštitútom HEUNI (Európsky inštitút pre prevenciu kriminality a trestnú justíciu), ktorý je pridružený k OSN, a inštitútom UNICRI (Medziregionálny výskumný inštitút OSN pre trestnú činnosť a spravodlivosť). Za celkové riadenie projektu boli zodpovední zamestnanci agentúry FRA.

Aké otázky sa kládli v prieskume?

Prieskum sa vzťahoval na osobné skúsenosti žien s fyzickým a sexuálnym násilím, psychickým násilím zo strany partnera, sexuálnym obťažovaním a prenasledovaním. Najviac otázok sa týkalo skúseností žien od dovŕšenia veku 15 rokov, ale dotazník prieskumu obsahoval aj otázky o skúsenostiach žien s násilím v detstve – pred dovŕšením veku 15 rokov – v prípadoch, ktoré

zahŕňali dospelých páchatelov. Prieskum obsahoval tiež otázky týkajúce sa názorov a predstáv žien v súvislosti s násilím páchaným na ženách a domácim násilím.

Otázky v prieskume sa zameriavali na incidenty násilia zo strany partnerov a iných páchatelov. Ženám boli položené aj viaceré základné otázky o ich veku, vzdelaní a zamestnaní (napríklad), ktoré možno použiť na podrobnejšiu analýzu korelátov a rizikových faktorov viktimizácie.

Všetkým ženám boli v prieskume položené rovnaké otázky; preložené boli do jazykov členských štátov.

Ďalšie informácie o príprave a monitorovaní práce v teréne sa uvádzajú v úplnej technickej správe o prieskume: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/vaw-survey-technical-report>.

FRA – Agentúra Európskej únie pre základné práva

Násilie páchané na ženách: celoeurópsky prieskum

Stručný prehľad výsledkov

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie

2014 – 44 s. – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9239-393-9

doi:10.2811/61857

Veľa informácií o Agentúre Európskej únie pre základné práva sa nachádza na internete. Sú dostupné na internetovej stránke agentúry FRA (fra.europa.eu).

AKO ZÍSKAŤ PUBLIKÁCIE EÚ

Bezplatné publikácie:

- jeden kus:
prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- viac kusov alebo plagátov/máp:
na zastúpeniach Európskej únie (http://ec.europa.eu/represent_sk.htm);
v delegáciách, ktoré sídlia v nečlenských krajinách EÚ (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sk.htm);
kontaktovaním služby Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_sk.htm);
na bezplatnom telefónnom čísle 00 800 6 7 8 9 10 11 (v rámci EÚ) (*).

(*) Za poskytnutie informácií sa neplatí, podobne ako za väčšinu hovorov (niektorí mobilní operátori, verejné telefónne automaty alebo hotely si však môžu účtovať poplatok).

Platené publikácie:

- prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Predplatné:

- prostredníctvom obchodných distribútorov Úradu pre vydávanie publikácií Európskej únie (http://publications.europa.eu/others/agents/index_sk.htm).

HELPING TO MAKE FUNDAMENTAL RIGHTS A REALITY FOR EVERYONE IN THE EUROPEAN UNION

Násilie páchané na ženách je v rozpore s hlavnými základnými právami žien, ako je dôstojnosť, prístup k spravodlivosti a rodová rovnosť. Napríklad každá tretia žena sa stala obeťou fyzického a/alebo sexuálneho násilia po dovŕšení 15. roku života, každá piata žena sa stala obeťou prenasledovania, každá druhá žena musela čeliť jednej alebo viacerým formám sexuálneho obťažovania. Naskytá sa preto obraz rozsiahleho zneužívania, ktoré ovplyvňuje životy mnohých žien a ktorého oznamovanie úradom je však systematicky nedostatočné. Rozsah násilia páchaného na ženách preto nie je zohľadnený v oficiálnych údajoch. Tento prieskum agentúry FRA je prvým svojho druhu v oblasti násilia páchaného na ženách vo všetkých 28 členských štátoch Európskej únie. Opiera sa o rozhovory so 42 000 ženami z celej Európy, ktorým boli položené otázky týkajúce sa ich skúseností s fyzickým, sexuálnym a psychickým násilím vrátane prípadov násilia zo strany intimného partnera (tzv. domáceho násilia). Súčasťou tohto prieskumu boli aj otázky o prenasledovaní, sexuálnom obťažovaní, ako aj o úlohe, ktorú zohrávajú nové technológie v skúsenostiach žien so zneužívaním. Otázky sa okrem toho týkali prípadov násilia, ktoré zažili počas detstva. Na základe podrobných zistení agentúra FRA navrhuje prijať opatrenia v rôznych oblastiach, v ktorých dochádza k násiliu na ženách a ktoré presahujú úzky rámec trestného práva, od zamestnanosti a zdravotníctva až po oblasť nových technológií.

Úrad pre publikácie

FRA – AGENTÚRA EURÓPSKEJ ÚNIE PRE ZÁKLADNÉ PRÁVA

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Viedeň – Rakúsko

Tel. +43 158030-0 – Fax: +43 158030-699

fra.europa.eu – info@fra.europa.eu

[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)

[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)

twitter.com/EURightsAgency

ISBN 978-92-9239-393-9

9 789292 139393